

TRIBUNA COOPERĂȚIEI ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII DE COOPERATIVE „ARDEALUL” CLUJ
REDACTOR: PROF. DR. VICTOR JINGA

Nr. **5**

ANUL I. SEPTEMBRIE 1930

CUPRINSUL :

- Dr. Mihai Șerban . . . Despre rolul cooperăției
în organizarea micilor
proprietăți agricole
și în intensificarea
producției sale.
- Ioan N. Tușulanu . . . Valorificarea laptelui
prin cooperativele
agricole.
- George I. Ciurescu . . . Rolul școlii de conta-
bilitate și educație
cooperatistă din Lu-
dușul de Mureș, în
desvoltarea coop. din
Ardeal și Maramureș.
- Pavel Molnaru . . . Depunerile mărunte.
Situația generală (tablou).
Bilanțuri de soc. coop.
Constatări și îndrumări
Dela Uniunea „Ardealul”
Cronica : Știri din țară și streinătate.

Redacția și Administrația :

Cluj, Uniunea de coop. „ARDEALUL”, Calea Regele Ferdinand 55.

ABONAMENTUL ANUAL LEI 200. — UN EXEMPLAR LEI 20.—

Spre luare aminte.

— Această revistă face legătura între unitățile cooperative din Ardeal și Uniunea lor dela Cluj. Este deci în interesul tuturor unităților să o aboneze neîntârziat și să o citească; aci găsec îndrumarea, informațiunile și cercetările cari le folosesc și le privesc de aproape.

— Răspândiți această Revistă printre prietini și cunoștințe; în ea se oglindesc ideea și acțiunea cooperatistă, mai cu seamă din Ardeal.

— Toți cei cari știu scrie despre cooperație să ne trimită articole; cooperatorii să ne comunice părerile lor despre mișcare, constatările bune și rele privitoare la cooperație.

— Cine nu înapoiază, în timp de zece zile dela expediere, primul număr din revistă ce i-s'a trimis, îl considerăm abonat și așteptăm costul abonamentului.

— Amintiți-vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci neîntârziat costul abonamentului numai pe adresa Administrației.

— În loc de chitanță, numele abonaților se trec pe pagina a 3-a a copertei.

— Manuscrisele primite la Redacție nu se înapoiază.

— Lucrările și revistele primite la Redacție vor fi amintite la Bibliografia acestei reviste. Rugăm revistele să accepte schimbul.

— Cooperativele cari au local sau instalațiuni proprii să ne trimită fotografia (eventual clișeul) bună a acestora pentru a le reproduce în revista noastră.

— Cooperativele să folosească aceasă revistă pentru reclama produselor lor; prețul publicării după învoială.

TRIBUNA COOPERĂȚII ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII DE COOPERATIVE „ARDEALUL” CLUJ

ANUL I.

SEPTEMBRIE 1930.

Nr. 5.

Despre rolul cooperăției în organizarea micii proprietăți agricole și în intensifi- carea producției sale

de Dr. Mihai Șerban,
Rectorul Academiei Agricole din Cluj,
Membru al Parlamentului

Tendința de evoluție a timpului nostru, încurajată mai cu seamă și de curentele sociale de după războiu, a avut drept consecință în numeroase și importante țări agricole ale Europei, o simțitoare reducere a suprafețelor marilor exploatări, paralel cu o mărire — pealocuirea covârșitoare — a micilor gospodării agricole.

Considerând, că acest fenomen a atins tocmai cea mai mare parte a teritoriilor, cari mai înainte produceau surplusurile pentru export, necesitatea de a spori cu toate mijloacele capacitatea de producție a micilor exploatări, nu reprezintă numai o chestiune agrar-socială internă a statelor mai direct interesate, ci ea constituie evident și o problemă economică a întregului nostru continent.

Lăsând la o parte vastul teritoriu al Rusiei Sovietice, cu privire la situația căreia încă nu putem avea nici sub acest raport aprecieri definitive, România este fără îndoială țara care, prin trecerea a 90% din suprafața totală agricolă în proprietatea și în exploatarea țărănimii, a avut de înregistrat cea mai profundă prefacere sub raportul agrar-social.

Deși o bună parte a motivelor cari au condiționat evoluția cât și starea actuală a economiei rurale la noi, sunt evident de un caracter particular și local, cu toate acestea tabloul întreg al situației este în mare măsură și de interes general, multe dintre problemele cari se pun și soluțiile ce se preconizează fiind de însemnătate principială și de actualitate și în alte țări.

* * *

Împrejurările cari au determinat în cea mai mare parte situația agrar-socială a țării noastre s'ar putea rezuma foarte pe scurt în următoarele :

a) Tocmai în principalele regiuni agricole, economia noastră rurală n'a cunoscut mica gospodărie țărănească, independentă, ca un factor de importanță în producția agricolă a țării. Chiar și după emanciparea clăcașilor prin împrumutarea din 1864 și până la reforma agrară de după războiul mondial — dată fiind situația agrar-socială specială, caracterizată așa de nimerit prin termenul „neo-jobăgie“ — totalitatea gospodăriilor țărănești aservite raionului de interese a câte unei moșii boerești, deabia împreună cu aceasta formau economiceste un atelier de producție independent.

După reforma agrară această specială stare de conviețuire economică a încetat dintr'odată, punându-se problema unei imediate organizări a micii exploatări țărănești independente, ca principală celulă de producție a economiei agrare a unui stat, în care peste 80% ale populației trăiește nemijlocit din munca câmpului.

b) Până la expropriere marele cultivator însemna în economia noastră rurală factorul de organizare tehnică, elementul de conducere economică, reprezentantul politic al intereselor agrare și posesorul capitalului circulant; iar cât privește complexul exploatării, compus din moșia și gospodăriile țărănești, aservite acestuia, aveam — de bine de rău — o entitate de organizare gospodărească și o înzestrare corăspunzătoare felului economic simplist, ce se urmărea.

După reforma agrară, țărănimea emancipată, posesoară a circa 90% din suprafața agricolă a țării, a rămas avizată la priceperea și forțele sale proprii. Din cauza educației gospodărești arierate, mica exploatare a rămas fără conducerea unei concepții economice potrivite împrejurărilor. Din cauza progresului prea încet al mișcării cooperatiste nici lipsa organizației tehnice nu a putut fi suplinită. În urma desființării vechilor baze de credit agrar, formate de către moșiile parcelate și din împrejurarea, că gospodăriile neconsolidate ale sătenilor nu puteau încă reprezenta noi baze de credit, aproape întreaga agricultură a țării a fost lipsită de credit; și în sfârșit greutatea începutului cu care are de luptat tânăra organizare a Camerelor Agricole au drept urmare, ca și reprezentanța politică a obștei rurale să sufere în măsura cea mai mare.

c) Ca fenomene mai mult trecătoare cari au influențat și ele profund situația agriculturii și a omului dela țară sunt a se enumera: acerba criză valutară, care a agravat până la dezastru și criza de credit, dealtfel endemică în economia noastră rurală; apoi politica economică generală, susținută de clasa socială dominantă, care — păgubită prin expropriere și eliminată din sfera intereselor agrare — a urmărit un nou proces de concentrare de averi, printr'o protecție forțată a intereselor industriale, comerciale și bancare; și în sfârșit o criză a inventarului agricol, provocată pe deoparte de stricăciunile și consumul războiului și mai cu seamă de ridicările ocupației germane, pe de altă parte de inaptitudinea tocmai a celei mai valoroase părți ale acestui inventar, cauzată de transformările reformei agrare. Lipsa de credit, o serie de recolte deficitare, precum și regimul politice economice amintite au mai agravat situația nu numai prin faptul, că nu s'a mai putut nimic remedia, ci și

prin faptul, că în răstimp s'a mai uzat și rudimentarul inventar existent.

d) În sfârșit motivat de spiritul vremii, cât și de urmările socia'le ale războiului, țăranimea pretutindeni manifesta tendința de a-și ridica standardul vieții sale, cauzând pe toată linia un spor de consum în beneficiul personal al agricultorului și în dauna unui surplus de producție a agriculturii. Această evoluție în proporțiile în care se manifesta la noi, reprezintă de fapt un necesar și fericit progres social-cultural, constituie însă totuși un factor, care și el la rândul său nu face decât că agraveze mai mult criza în care se sbate agricultura micilor exploatari din România.

* * *

Bineînțeles angrenajul rutinar al producției organice cât și mentalitatea conservatismului agrar nu îngăduesc salturi mari în mersul evoluției. Un astfel de complex de probleme fundamentale nici nu sunt susceptibile de-a fi rezolvate numai prin măsuri administrative, fie ele cât de bine intenționate și cât de bine chibzuite.

Numai îndrumarea unei organizări generale, care să se poată angrena fiziologic în procesul de producție rural și să aibă darul de-a completa lipsurile în capacitatea de acțiune și de reacțiune a populației dela țară, va putea produce o remediere de jos în sus și va putea asigura o dezvoltare normală în viitor.

O astfel de organizare reprezintă sistemul cooperatist.

El constituie până în prezent singura formă de organizare social-economică ~~probată, care în mijlocul progresului industrial-comercial al epocii noastre să poată asigura și popoarelor agrare capacitatea de concurență economică și culturală.~~

Intervenționismul de stat, în mod necesar mai accentuat în țări agrare, cu evoluția rămasă în urmă — intervenție ale cărei favoruri nu în totdeauna palpabile sunt deatâtea ori răscumpărate cu stânjeniri și vexațiuni în schimb cu atât mai greu resimțite, — va putea fi treptat înlocuit deabia prin desăvârșirea organizației cooperative, care constituind o adevărată pepinieră a inițiativei particulare, duce la emanciparea obștei rurale, spre un autodeterminism conștient și viguros.

Bineînțeles „cu această constatare încă n'am făcut mult. Cuvântul” Cooperație acopere o noțiune atât de cuprinzătoare încât teoreticește domeniul ei îngăduie infinite posibilități.

Ceeace ne trebuiește pentru progresul agriculturii miciei noastre exploatari este un fel special al cooperației. Pentru a lămuri mai bine ce așteptăm dela felul acesta de organizație, lăsăm mai 'nainte să urmeze obiectivele ale căror realizări le urmărim prinr'ânsa.

În cele de mai jos trebuie să avem mereu în vedere, că este vorba de un regim agrar care în 90% a suprafeții ei se compune din gospodării țărănești de-o mărime mijlocie între 3 și 4 hectare în stare de cultură primitivă, gospodării cari au trecut prin procesul de evoluție amintit mai sus și cari se găesc astăzi în situația ce am schițat-o pe scurt.

* * *

1. Luăm întâiu punctul de vedere al promovării tehnicii agricole.

Sub acest raport organizația cooperativă este chemată în general să înlesnească toate avantajii tehnice ale marilor exploataări, fără sarcina desavantajilor ce acestea din urmă au avut de suportat, păstrând în același timp avantajii inerente formei de organizare a micii gospodării.

Iar în special avem aci în vedere :

Procurarea și întrebuințarea în comun a diferitelor mașini și instalațiuni necesare unei exploataări agricole mai raționale. Anume: pluguri cu tracțiune mecanică, mașini pentru selecționarea și prepararea seminței, sămănători în rânduri, secerători, garnituri de treier și alte mașini sau instalațiuni pentru recoltarea, păstrarea și prelucrarea produselor agricole; investiții, cari toate întrec puterea economică a proprietarului mic și parcelar; procurarea de tauri, armăsari și a altor animale valoroase de prăsilă cât mai corespunzătoare împrejurărilor speciale; o organizare de pepiniere, selecționare și producere de semințe — împreunate cu activitate experimentală — și alte astfel de ramuri de activitate indispensabile unui progres agricol, dar cari întrec capacitatea intelectuală a micului gospodar. Apoi ne gândim la întocmirea — de către conducătorul specialist în agronomie — a unor asolamente raționale, a unor planuri de cultură adecvate condițiilor date cât și conjuncturilor diferite; folosirea sistematică a paștilor, a pășunilor comunale, a pădurilor și apelor; construirea de magazine, silozuri, sere, fântâni, stațiuni meteorologice ș. a. m. d.; însfârșit mai avem în vedere și îmbunătățirile funciare de tot felul și în special acelea, cari nu se pot executa pe suprafețe mici.

2. Nu mai puțin multiple sunt problemele ce se pun coope- rației în vastul domeniu de organizare, îndrumare și conducere a exploatărilor țărănești :

Avem în fața noastră înainte de toate, importanta chestiune a raționalizării muncii. Și numai măsura unei mai potrivite diviziuni de roluri, câtă economie de muncă și de material ar putea realiza într'o țară ca a noastră, care dispune de *cel puțin de două ori* atâtea brațe pe cât consumul de muncă a agriculturii sale poate utiliza pe lângă gradul de intensitate.

Ca să nu ne întindem prea mult, ne mărginim a mai evoca numai enormele avantajii ce ar reprezenta — în împrejurările de comunicație primitive de azi — de exemplu organizarea în comun a unui serviciu de expediere și de transport a alimentelor la orașe, apoi un serviciu de plasare, de contabilitate ș. a. m. d.

Tot de problemele de desăvârșire a organizării se țin și: crearea de lăptării, de creștere în comun a pasărilor, de îngrășătorii, pivnițe, mori țărănești etc. Nu cuprindem aci morile sistematice, velnițe, fabrici de produse alimentare, pescării, exploataări de păduri și alte astfel de întreprinderi mai importante, cari nu pot fi cuprinse în cadrele limitate ale cooperativelor agricole mixte, ce le avem

aci în vedere, ci a căror exploatare reclamă deja organizări cooperative aparte, specializate în ramurile de producție respective.

3. Cât privește utilizarea mai nemijlocită și completă a cunoștințelor speciale, cu ajutorul organizării cooperative și aceasta încetează de-a mai rămânea un privilegiu al marilor gospodării. Prin asocieri micii exploatare au puțința să câștige chiar cele mai distinsse capacități angajându-le și cointeresându-le la progresul cauzei lor. (Se mai ajunge astfel și la un interesant rezultat social accesoriu, înlesnindu-se emanciparea muncii intelectuale de sub exploatarea capitalismului și dându-se o posibilitate pentru selecționarea și validitatea tuturor inclinațiunilor și a talentelor din masa poporului).

Progresul economic și cultural cere intensificare și în angrenajul producției organice dela țară. Intensificarea însă sporind inevitabil și rizicul venitului net, evident ea reclamă — înafară de mijloace materiale suficiente — mai cu seamă mijloacele și morale necesare, fără ale căror prezență intensificarea este sortită să rămâe o sabie cu două tăișuri în mâni nepricepute. Agricultură modernă, creată de descoperirile științei, nu se poate lipsi de priceperea specială, de rolul de inițiativă, conducere, instrucție și organizare a tehnicienilor ei, cari *indiferent de mărimea unităților de exploatare*, să acționeze într'un mod organic și nemijlocit în procesul ei de producție. Iată de ce pentru mica exploatare asigurarea pe cale cooperativă a concursului agronomilor, zootehnicienilor hortiși viticultorilor, a economiștilor și tehnicienilor de tot felul, devine o problemă capitală pentru progresul și chiar pentru existența ei.

Dar înafară de puțința angrenării capitalului intelectual în conducerea efectivă până și a celei mai mici frânturi de gospodărie parcelară, organizarea cooperativă mai înlesnește micilor exploatare agricole și utilizarea mai nemijlocită a tuturor cunoștințelor profesionale necesare ei. Prin angajarea de lemnari, rotari, fierari, mecanici, constructori, s. a. m. d. nu numai că nu se împiedecă formarea la țară a unei clase de meseriași independenți, acolo unde ea încă nu este, dar și acolo unde aceștia există, concurența normală și emularea profesională nu va putea fi decât spre folosul reciproc al partidelor interesate.

4. Un înteteresant domeniu pentru înrăurire binefăcătoare rămâne rezervat cooperației în direcția ameliorării situației economice generale a agriculturii și a micii exploatare în special, față cu evoluția modernă a economiei generale. Pentru precizarea problemei rezumăm în următoarele factorii cari determină această situație :

În privița economiei generale avem mai întâiu de semnalat sporirea crescândă a investirei de capital în procesul de producție a bunurilor. Față de această stare de lucruri, ramura de producție a solului rămâne în inferioritate: odată fiindcă, puțința sporirii investiției de capital în agricultură se lovește relativ destul de repede de plafonul scăderii neproporționale a venitului net; apoi

desvoltarea mașinismului nu însemnează în domeniul producției organice și un spor de intensificare dincolo de o anumită limită; și înfățișat existând un etalon natural al rentabilității în agricultură și deci o prea mare sensibilitate a ei față de orice fluctuațiuni în conjuncturile de credit, cu cât îi vom da un caracter mai capitalist, cu atât mai labilă și sbuciumată va trebui să devină și soarta plugăriei și a plugarului.

Din cele înșirate rezultă că obștea rurală (a cărei însemnătate etnică este atât de specială pentru orice națiune) reclamă o deosebită atenție și solitudine din partea aceloră, cari sunt chemați a veghia asupra intereselor ei. Tot prin aceasta se explică și caracterul endemic al suprapopulației la țară, în numeroase state, preponderent agricole.

Mai departe avem în fața noastră tendința de concentrare a micilor întreprinderi în uzine cât mai mari pentru desăvârșirea, ieftinirea și intensificarea producției. Și în această privință direcția evoluției normale în ramura exploatării solului, este, am putea zice, tocmai diametral opusă. Maximul de intensitate realizabilă în agricultură, duce teoretic la cultivarea individuală a fiecărui fir de pantă; reclamă deci mai mult un spor de muncă de detaliu decât un spor de capital și concentrare în exploatări mari. Câtă vreme controlul muncii în mecanismul dezvoltat al fabricii se face aproape în mod automat, aceasta evident nu este cu puțință în procesul de producție organică dela țară. De aci rezultă în parte și tendința de fărâmițare a dimensiunii exploatărilor agricole, fenomen care, — dacă se produce mai precipitat grație intervenției și a altor factori, explică și criza de conducere (cu care ne-am ocupat deja la punctul 3).

Nu de mai mică importanță însă este și fenomenul diferențierii crescânde dintre starea socială a „orașenilor“ și a celor dela țară, împreună cu întregul cortegiu al problemelor ce rezultă de pe urma acestui neajuns. (Contrastul de interese între sat și oraș ș. a. m. d.)

Motivul principal rezidă bineînțeles în rentabilitatea proporțional din ce în ce mai mică a muncii naționale investită în agricultură.

Ajunge să mai amintim concurența ce o apasă din partea întinselor „zone de frontieră“ ale agriculturii continentelor transoceanice, cu perspectiva enormelor extinderi în viitor, pentruca sumarul tablou al situației generale în care se găesc micile noastre gospodării, să fie îndeajuns de vizibil schițat.

* * *

Prin intervenția organizării cooperative, care formează și la țară noi baze solide de garanții, se pune la adăpost creditul agricol de a mai fi cenușoacă fluctuațiunilor de conjuncturi ale capitalului circulant. Subordonându-se capitalul intereselor muncii, până și creditul pentru consum își pierde caracterul de cel mai periculos factor de aservire economică. Distribuirea mai echitabilă a venitului

național între capital și muncă în favorul țăranimii, atrage treptat și industriile de nobilitare a produselor agricole brute, mai aproape de sfera intereselor și de angrenajul producției rurale, rezultând un nou mobil pentru raționalizarea și intensificarea ei.

Rentabilitatea muncii stimulând străduința pentru sporul de producție, iar utilitatea palpabilă a investițiilor recompensând privațiunea generatoare de economii, se încurajează procesul de formare al capitalului și la țară, lucru a cărui importanță, pentru ameliorarea situației generale a micului cultivator, n'are nevoie să mai fie subliniată.

Organizarea desfacerii, a procurării și a producției în comun, constituie la rândul ei un destul de însemnat echivalent pentru avantajele oferite industriei, prin concentrarea în mari exploatari.

Cât privește adversitatea de interese dintre producătorii și consumatorii produselor alimentare, cooperarea capabilă să ajungă la o mai temeinică cunoaștere și o mai eficace îndrumare a pieții economice, va putea realiza o mai desăvârșită acomodare a procesului de producție necesităților consumului și astfel o mai simțitoare armonizare a intereselor producătorilor cu acele ale consumatorilor. Iar prin eliminarea intermediarilor de tot felul și restabilirea unui contact mai direct, care înlesnește evidențierea raportului de interdependență economică și socială, contrastul dintre cele două partide opuse va fi și el în mare măsură atenuat, constituind astfel sistemul cooperatist și o școală practică a toleranței reciproce.

Intensificarea organizării cooperatiste în mijlocul populației dela țară, mai prezintă sub acest raport, și o altă latură interesantă în efectele ei.

Cu cât populația agrară este mai lipsită de clasa cultivatorilor mari și mijlocii, cu atât mediul rural, devine mai imposibil în reacția lui față de măsurile, ce se inițiază, sau se impun de sus. În consecință și cu atât mai mult, greșeliile sunt sortite și au vreme să producă efecte mai păgubitoare interesului general, până ce constatarea și protestul celor de jos devin mai insistente.

Deabia prin organizare și angrenarea intimă a capitalului intelectual, în conducerea micilor gospodării, i se dă nevratura necesară obștei sătești, spre a putea concura la egal cu clasele producătoare a celorlalte sfere de interese, ridicându-se astfel și ea la înălțimea cerințelor vremii, spre binele echilibrului social.

Nici criza de conducere mai acută sau mai cronică în agricultura exploatorilor mici nu rămâne neindrumată spre soluția ei naturală.

Prin organizarea la străduințe comune a oamenilor vieții izolate dela țară, se introduce și se înlesnește ralierea lor efectivă în jurul unor astfel de reprezentanțe profesionale, corporativ organizate, cari cu întreaga greutate morală și materială să reprezinte, în modul cel mai autorizat interesele populației agrare.

Admisă odată îndreptățirea și utilitatea autonomiei profesionale pentru diferitele ramuri ale atelierului național de producție econo-

mică, deci implicit și necesitatea prezidării acestui principiu la îndrumarea producției solului, — după dispariția feudalilor și apoi a marilor proprietari la noi, — deabia cu ajutorul organizației cooperatiste vom ajunge să putem realiza autodeterminarea gospodărească în special, cât și autonomia social-economică în general a obștei rurale, spre binele acesteia, cât și spre binele progresului național.

5. Însfârșit cooperația mai are un prea însemnat rol și în ceea ce privește o îmbunătățire în toate privințele a stării sociale a micului agricultor.

Capitolul ameliorării vieții dela țară constituie o problemă care nu mai poate fi neglijată fără pericolul unei repercursiuni asupra întregului complex social.

Săteanul trebuie să fie pus în situația materială și culturală, ca din venitul muncii sale să-și poată procura toate mijloacele, instalațiunile, serviciile și cunoștințele moderne, până în acea măsură care să îngăduie să nu mai fie separat prin nimic esențial, de nivelul celorlalte clase profesionale, surori.

Un început destul de simțitor vom putea realiza deja prin crearea în comun a câtorva instalațiuni destul de simple, dar cari totuși lipsesc în multe părți la noi în țară. Ne gândim aci de exemplu la: cuptoare de pâine, brutării, măcelării, ghețării, fântâni bune, apoi la instalațiuni pentru conservarea fructelor și a altor alimente, la instalațiuni de băi, la ceainării populare și instalațiuni de radio-fuziune spre înlocuirea consumului de alcool etc. Prin construirea a câte unei case igienice model și înlesnirea copierii ei, prin inițierea cu concurs voluntar a unui serviciu incendiar, prevederea măsurilor de prim ajutor în caz de accidente, organizarea transportului de persoane la oraș în condițiuni civilizate, unde nevoia o cere; și cu alte astfel de măsuri ușor de realizat, relativ puțin costisitoare și în parte chiar foarte rentabile, conducerea cooperației sătești va suplini tocmai lipsurile cele mai nemijlocit resimțite, și astfel, în afară de binele real ce-l va fi îndeplinit, va mai câștiga dintr'odată în mare măsură și încrederea populației, încredere fără care nu se poate porni spre realizarea a nici unei opere mai însemnate la țară.

Cel mai prețios aport ce cooperația îl aduce pentru ridicarea nivelului social al țărănimii constă însă în efectul educativ ce-l are asupra ei. Și, nu ne gândim aci numai la sporul de cunoștințe profesionale ale agricultorului, ci mai cu seamă și la repercusiunea asupra culturii generale a omului dela țară.

Centrele de gravitate ale intereselor economice crează și la țară activitate intelectuală în jurul lor. Imprejurarea aceasta la rândul ei înlesnește mult difuziunea civilizației și a culturii, cari astăzi încă stau încătușate între zidurile cetăților orașenești. Astfel se îndrumează spre o soluționare normală un întreg complex de probleme cari stânenesc mult progresul social în țările agrare.

Obiectivul urmat prin mișcarea cooperatistă nu se poate mărgini numai la o emancipare economică a celor mici, ci ea va con-

duce treptat și la o conștiință emancipare intelectuală a lor, contribuind astfel la atingerea unui prețios rezultat al progresului cultural, la încrederea cetățeanului în forțele sale proprii, împreună cu înțelegerea echitabilă a nevoilor altora.

Iată și consecințe de ordin sufletesc de cea mai mare însemnătate etică pentru consolidarea alcătuirii sociale.

* * *

Din cele spuse aci rezultă dela sine, că : unitățile cooperative din satele noastre, — și fără îndoială și din multe alte părți chiar cu stări culturale mai progresate —, vor trebui să îmbrățișeze un cerc de probleme mai variat, fără însă ca aceste diferite direcții de preocupări să reprezinte ramuri de activitate atât de importante, încât să poată justifica, atât practic cât și teoretic, o diviziune în unități cooperative specializate. Pentru ca mișcarea cooperativă să-și poată îndeplini misiunea de-a organiza mica proprietate agricolă și a intensifica producția ei, obiectiv pentru a cărui realizare este atât de mult predestinată, ea va trebui să ție seamă de constatarea de mai sus, cel puțin pentru început și pentru cea mai mare parte a localităților. Acestea în majoritatea lor, se compun din sate cu câte 300 până la cel mult 400 familii de plugari săraci și sărăciți, și de un nivel cultural omogen și redus. Averea lor, socotită și aceasta în medie pe întreaga țară, nu reprezintă decât circa 6000 franci aur de familie țărănească.

Nici nu avem oameni de conducere suficienți, pentru mai multe feluri de cooperative în aceeași localitate (mai cu seamă în numeroasele sătulețe resfirate în regiunea de munte și de deal). Sistemul cooperativelor speciale câte una pe mai multe comune are ca neajunsuri, înafară de distanțele mari, toate dezavantajele lipsei de contact nemijlocit permanent și deci mai intim între conducători și cei conduși. (Trebuie să avem în vedere mai cu seamă regiuni cu populație rară. Iar dacă s'ar forța realizarea a unei serii de diferite cooperative în aceeași localitate, aceasta nu numai că din punct de vedere material s'ar lovi de mari dificultăți, dar ducând inevitabil la o multiplă întrebuințare a aceluiași persoane, ajungem în fond tot la un fel de cooperative mixte, cu deosebirea numai că aceeași conducere — să zicem — ar schimba zilnic de mai multe ori biroul).

Lucrul acesta se poate evident mai ieftin și mai sistematic organiza printr'o diviziune de muncă în cadrul unei singure organizații cu mai multe ramuri de preocupări. Astfel, între anumite împrejurări date, ne vedem prin forța lucrurilor readuși la soluția cooperativelor mixte, adecvate stărilor particulare și nevoilor economice speciale ale mediului, care le reclamă.

România și până acum a produs deja o formă specială de organizare cooperatistă în Obștile sătești. Aceste însoțiri foarte viabile și numeroase, au rezultat din raporturile social-agrară speciale ale stărilor dinainte de expropriere, având ca scop procurarea prinarendă și înlesnirea exploatării în regie proprie decâtre țărani, a unei părți destul de însemnate din latifundiile boerești.

Cooperativele, să le zicem „mixte“, ce le preconizăm acum, au între altele chemarea să îndeplinească și o funcțiune de „notariat economic“ al micilor gospodării agricole. Ele sunt menite a suplini pe calea aceasta lipsa de inițiativă, de îndrumare, organizare, conducere și de control, de care suferă atât de mult exploatarea țărănești, rămase și mai abandonate acum după reforma agrară.

Iată pentru ce organizarea cooperativă va rezolva o destul de importantă parte a problemei deja prin simplul fapt al aducerii în mijlocul sătenilor a unui conducător specialist în treburile economiei agrare.

Cadrul îngust al lucrării noastre nu ne îngăduie să ne ocupăm și cu lămurirea unor anumite probleme de ordin tehnic contabil, ce va trebui să precadă întocmirii statutului de funcționare al acestor Cooperative mixte. Punctul acesta nu constituie însă nici de cum o greutate principiară, necum o piedecă. Va rămânea cel mult de discutat modalitatea cea mai bună de contabilizare cooperativă a anumitor ramuri de afaceri cari nu interesează majoritatea membrilor unității. Iar cât privește pregătirea specială ce trebuie dată celor chemați de-a conduce cooperativa mixtă agricolă, ea nu constituie decât o simplă chestiune de program.

Aceste cooperative — și prin ele deci și întreaga agricultură țărănească — vor sta în contact intim pe deoparte cu organizațiile Camerelor de agricultură, dela cari vor primi sugestiile și îndrumările necesare progresului tehnic agricol, iar pe de altă parte, din punct de vedere al conducerii și al controlului superior, vor beneficia bineînțeles de toate avantajile ce organizația centrală a cooperației le poate oferi.

Pe calea aceasta vom putea da, cu măsuri relativ simple, cu mijloace ușor realizabile și pe o cale destul de scurtă, cea mai normală și eficientă îndrumare posibilă pentru organizarea micii proprietăți agricole și pentru intensificarea producției sale.

Rugăm stăruitor pe toți acei cari primesc revista să ne trimită neîntârziat **abonamentul. Mișcarea cooperativă din Ardeal are mare nevoie de acest organ de propagandă, informație și cercetări. Trimițând abonamentul faceți deci operă de cooperator bun și conștient.**

Valorificarea laptelui prin Cooperativele agricole

de Ioan N. Țuțuianu, controlor agronom.

Deși nu este tocmai grea arta de a cunoaște fabricarea diferitelor produse ale laptelui, totuși, puțini cunoscători avem și aceștia chiar, sunt dezinteresați în parte de progresul acestei ramuri de producțiune, datorită faptului, că în mic e prea puțin rentabilă, față de alte întreprinderi similare.

Această dezinteresare; o putem admite până la un punct și anume, numai față de aceia, cari nu cunosc meseria și deci nu o practică, dar nu și acelorora, cari au materialul necesar și-l neglijează.

Să luăm și în cazul de față, exemplu, dela țările occidentale, cari au căutat pe toate căile, să-și valorifice așa cum trebuie, ori și ce produse ale solului și vitelor, prin așa zisele asociațiuni cooperative, cari singurele sunt azi în măsură să înlocuiască marile exploatațiuni, deși la drept vorbind, în această direcție — a lăptăriilor — aproape nici nu are ce înlocui la noi în țară, ele fiind prea puține, căci puțini au fost din aceia, cari s'au ocupat de această ramură de producțiune.

Laptele, în gospodăria casnică, după ce a satisfăcut cerințele familiare, surplusul, se irosește în cele mai multe cazuri, fără a i-se da o întrebuințare în vederea valorificării lui.

Dacă crescătorul unei producătoare de lapte și-ar face calculul rentabilității după sistemul de exploatare de acum, s'ar convinge, nu numai că nu are nici un profit din creșterea în mod rudimentar a vitei; fără o rație de hrană calculată și fără să-și valorifice mai departe, surplusul de lapte, dar în marea majoritate a cazurilor, ar constata deficite după cum vom vedea, din următorul exemplu.

Un oarecare crescător, are două vaci, cari produc anual 4000 litri cu lapte.

Pentru întreținerea lor, să admitem că le-a stabilit următoarea rație alimentară :

Pentru prima perioadă a pășunatului, începând dela 1 Mai și până la 1 Octombrie, deci cinci luni, a plătit pentru amândouă lei 2500 (socotit, două vite mari la Ha).

Iar pentru a doua perioadă a stalulației, care durează șapte luni (210 zile) începând dela 1 Octombrie și până la 1 Mai le-a administrat, următoarea rație zilnică, dându-i fiecărei vite :

20 kgr. sfeclă cari estimate la	1 leu kgr. fac	20 Lei
3 " uruială " " " 3 " " "	" " "	9 "
4 " fân " " " 2 ¹ / ₂ " " "	" " "	<u>10 "</u>

Total estimativ pentru 1 vită 39 Lei

sau pentru amândouă vacile, a costat pe crescător întreținerea lor lei 78 pe zi. Calculată, la întreaga perioadă de stăpânire, găsim că a cheltuit Lei $78 \times 210 =$ . . . . . 16.380 Lei
la care se mai adaugă costul pășunatului . . . . . 2500 Lei

găsim un total de Lei . 18.880 reprezentând costul de întreținere pe întreg anul.

Cantitatea totală de lapte (4000 litri) s'o evaluăm, la 20.000 lei, socotit à 5 lei litru.

Din această sumă, scăzându-se cheltuielile efectuate cu întreținerea vacilor, rezultă o diferență de lei 1.120 cari nu acopere nici dobânda ce trebuie calculată la capitalul investit pentru cumpărarea vacilor, cari au costat 12.000 lei, socotit à 6.000 lei una.

Ținând seamă însă, că numai o parte din lapte a fost consumat, iar restul risipit după cum am arătat mai sus, facem trista constatare a pagubei.

Dacă în comuna în care locuiește acest crescător ar exista o cooperativă agricolă care s'ar ocupa cu industrializarea laptelui, desigur, că laptele ce prisosea peste hrana familiei, ar fi fost exploatat prin asociațiunea formată numai din agricultorii crescători de vite, care să nu se ocupe decât, cel puțin, cu extragerea untului din lapte, ar fi realizat următorul profit:

Socotind, că familiei crescătorului îi necesită pe tot timpul *anului 1000 litri de lapte* (trei litri pe zi) iar rămâne disponibil pentru valorificare prin cooperativa agricolă, cantitatea de 3000 litri.

Având în vedere, că laptele produs de vacile românești este deștul de bogat conținând în mediu 8,6% grăsime, putem admite, că un kgr. unt se poate extrage din *20 litri de lapte*.

Dacă untul astfel obținut se comercializează pe prețul pieței, care astăzi este de 120 lei kgr. și raportăm această valoare la numărul litrilor de lapte din care s'a extras, ar reveni la 6 lei litrul; deci, evaluând întreaga cantitate de 3000 litri, lapte comercializat prin cooperativa agricolă, reprezintă suma de lei 18.000, care rămâne crescătorului. Pe lângă această sumă însă, mai îi revine, întreaga cantitate de lapte smântânit, care o poate întrebuința cu mult succes, la creșterea și îngrășarea a doi porci, cărora fixându-le ca rație alimentară câte o cantitate de 8 litri zăr pe zi la amândoi și câte ¹/₂ kgr. țărățe, cu foarte mare ușurință, mai poate realiza un *câștig deștul de frumos socotind*, că porcii astfel îngrășați, ar avea fiecare, numai câte 120 kgr. greutate vie, dela amândoi, ar obține 240 kgr.; pe cari comercializându-i cu prețul minim de pe piață, — care astăzi este de lei 40 kgr. greutate vie, ar mai realiza încă un beneficiu net de 9600 lei.

Adăugând această din urmă sumă la valoarea laptelui vândut prin cooperativa agricolă constatăm un total de lei 27.600 din cari,

scăzându-se cheltuelile de întreținere calculate la lei 18.880 și 1.120 lei dobânda capitalului investit pentru cumpărarea vacilor, rezultă un profit net de lei 7.600, obținut numai dela două vaci, cari produc zilnic câte 6 litri de lapte, indostulând și familia din prisosință cu laptele necesar.

X Elveția, este prima țară care a pus bazele asociațiilor cooperative de lăptărie, cu scopul de a valorifica la maximum *produsele obținute dela vitele* producătoare de lapte. Desigur, este imitată și de alte țări, cari și-au dat seama de importanța organizațiunii cooperative în această direcție.

Cooperativele lăptării au fost introduse nu de mult și la noi și să sperăm că vor prinde rădăcini ca și la celelalte state, unde li-s'a recunoscut superioritatea, față de celelalte soiuri de cooperative.

Aceste asociațiuni, pe lângă că valorifică la maximum produsele crescătorilor, dar ajută, la organizarea orașelor, furnizând produse de calitate bună, cu prețuri inferioare, față de produsele streine trecute prin 3—4 mâini.

Astfel, laptele producătorilor dintr'o comună, sau chiar mai multe, se concentrează la o singură lăptărie sistematică a societății și acolo, prin aparate speciale și oameni specialiști, se dă o mai bună îngrijire și transformare în produse, cari astfel obținute, se desfac cu mai bun preț, decât atunci, când ar fi fost distribuite de fiecare producător în parte economisindu-se timp, muncă și spese, cheltuite în plus.

Producătorul mare sau mic, prin intermediul cooperativei, găsește un deuseu constant și o rentă sigură pentru producția vitelor sale atât vara, cât și iarna de-opotrivă, ceea ce este de o importanță capitală, privind orice cantitate de lapte ce ar furniza, pe care altfel, nu ar avea cum să-l desfacă și uneori, nu ar găsi prețuri convenabile.

Aceste asociațiuni însă, deschid perspectiva unui deuseu constant și pentru export, atunci când industrializarea laptelui ar lua o mai mare dezvoltare, care actualmente, aproape că nu există; cu toate că numărul producătoarelor de lapte din țara noastră față de alte țări, *este cu mult mai mare*.

Inființarea de lăptării cooperative, ar fi de cel mai mare folos și ar realiza un progres real pentru agricultura țării, dezvoltând o nouă și foarte rodnică ramură de activitate.

Lăptăriile cooperative pe lângă facultatea ce au de a transforma în parte sistemele de exploatare a terenurilor și creșterii vitelor, dar realizează un adevărat câștig, pentru populațiunea rurală un mijloc, de a face ca creșterea vitelor, să fie mai bănoasă decât înainte vreme.

Explicațiunea că până astăzi, creșterea vitelor din punctul de vedere al producțiunii nu a ajuns la dezvoltarea dorită constă și în faptul, că vitele după sistemul rudimentar cum se hrănesc azi, costă prea mult și nu acopere de multe ori, *cheltuelile de întreținere*.

De geaba specialiștii, au căutat să precizeze că unei vite, hrana dată în plus peste ce-i necesită nu-i ajută la nimic și că

trebuie pentru fiecare categorie de animale stabilită o rație zilnică, agricultorul nostru, tot după vechiul sistem continuă hrănirea lor, irosind una și aceeași *cantitate de nutreț, fără nici un folos.*

În general, rația ce se administrează unui animal trebuie să fie concentrată, digestibilă și mai ieftină decât valoarea produsului, ce obține prin hrănirea lui.

Vitelor, în special celor producătoare de lapte, nu li-se vor da sub nici un motiv nutrețuri alterate sau în stare de putrefacție, fiind foarte dăunătoare atât lor, cât și consumatorilor de lapte.

Deci una din grija de căpetenie a crescătorului trebuie să fie alimentația rațională a vitelor, de care depinde atât cantitatea cât și calitatea laptelui; iar vitele mai puțin producătoare să fie îndepărtate din crescătorie și înlocuite cu vite de rasă, al căror lapte, pe lângă cantitatea care trebuie să fie superioară primelor, bogăția în unt trebuie să predomine.

La un loc, sau chiar separat, însă pe lângă lăptăriile cooperative, se pot înființa societăți pentru controlul *vacilor cu lapte*, cari lucrând sub directa conducere a unui specialist vor avea de scop următoarele:

a) Reglementează nutrirea rațională și rentabilă a vacilor de lapte.

b) Descoperă vacile cele mai bune de lapte, iar pe cele cu lapte puțin le exclude din crescătorii.

c) Contribuie la majorarea cantității și calității laptelui și în consecință influențează și prețul lui.

d) Dau cele mai sigure puncte de orientare în aprecierea vacilor de lapte la expoziții, etc.

e) Oferă un material prețios pentru studiul eredității.

f) Preconizează introducerea registrelor genealogice, cari sunt baza lucrărilor de ameliorare și

g) Invederează importanța cea mare a ambilor reproducători, în ameliorarea vacilor de lapte.

(Prof. I. Oțoiu „Probleme zootehnice“ pag. 34.)

Avem munți proprii acestui soi de lăptării și aci apelăm la concursul statului, pentru a preferi la arendarea lor, în primul rând, asociațiile de crescători și cooperativele de lăptărie

Cooperatori, afiliați unitățile ce conduceți la Uniunea de cooperative „Ardealul“.

Rolul Școalei de Contabilitate și educație cooperatistă din Ludușul de Mureș, în desvoltarea cooperăției din Ardeal și Maramureș

de George I. Ciurescu.

Provocat de articolul dlui Inspector D. Cartianu „Lipsa Contabililor specialiști în cooperăția de nord-vest a Transilvaniei”, apărut în Nr. 1 al revistei „Tribuna Cooperăției Ardelene”, în cadrul titlului, voiu căuta să dau câteva date și constatări ce cred că interesează în mod deosebit avântul mișcării coöperatiste din Ardeal.

Prin articolul de față nu voiu face propriu zis monografia școalei de contabilitate și educație cooperatistă din Luduș, întrucât o asemenea lucrare a apărut în darea de seamă pe care a editat-o Federația „Zorile” din Luduș, la 31 Decembrie 1927, despre „Cooperăția de credit și economie din Ardeal și Banat”, așa că școala fiind cunoscută de către mișcarea cooperatistă din Ardeal, sarcina mi se ușurează, prin a preciza anumite probleme de instrucție, educație și organizare cooperatistă de actualitate, de pe cuprinsul țării noastre.

Școala de contabilitate din Luduș, deschizându-și cursurile pe ziua de 5 Septembrie 1922, a dat până în prezent 8 serii de absolvenți cu Diplomă, după cum urmează:

Anii:	Nr. absolv. curs. teoretic.	Nr. absolv. cu diplomă
1922—1923	62	19
1923—1924	37	44
1924—1925	37	22
1925—1926	41	30
1926—1927	36	38
1927—1928	29	54
1928—1929	25	25
1929—1930	30	27
Totaluri: —	297	239

Absolvenții de mai sus, repartizați pe județe, după datele noastre, prezintă următoarea situație:

TABLOU

cuprinzând repartizarea pe județe a absolvenților școlii:

Nr. curent	JUDEȚELE	Abs. curs teoretic	Abs. cu diplomă	FELUL PLASĂRII							OBS.
				La Unit. Coop.	La Școli de Contab.	Profesori	La Div. Instit.	In armată	Fără plasament	dela care nu știm nimic	
1	Alba	32	20	10		1	2		2	5	
2	Brașov	23	13	10			2				
3	Ciuc	2	2	1			1	1			
4	Cluj	16	9	6					2	1	
5	Făgăraș	31	17	11				1		5	
6	Maramureș	4	1						3	1	
7	Mureș	27	18	10			5		1		
8	Năsăud	10	5	3				1			
9	Sibiu	12	10	7			1			2	
10	Someș	12	6					1	2	3	
11	Satu-Mare	2	2	1			1				
12	Târnava-Mare	11	7	2						5	
13	Târnava-Mică	5	3	2			1				
14	Trei-Scaune	3	2				2				
15	Turda	47	30	12			7	1	2	8	
16	Hunedoara	10	7	3					3	1	
17	Arad	2	2	1						1	
18	Bihor	1	1				1				
19	Sălaj	6	5	5							
20	Bacău	3	15	14	1						
21	Botoșani	1	1				1				
22	Dorohoi	1	1	1							
23	Fălțiceni	1	5	5							
24	Fălciu	2	1				1				
25	Neamț	7	10	9					1		
26	Putna	2	2								
27	Roman	1	3	2			1				
28	Tecuciu	1	4	2			2				
29	Tuteva	2	1				1				
30	Vaslui	2	2	2				1			
31	Bălți	2	2	1							
32	Cahul		1	1							
33	Ismail	2									
34	Orhei	1									
35	Soroca	2									
36	Tighina	1	1	1							
37	Cernăuți	1	1	1							
38	Ialomița	2	1	1							
39	Muscel	1	1							1	
40	Prahova	1	1	1							
41	Mehedinți		1							1	
42	Romanși	1									
43	Vâlcea		19	8			4			7	
44	Constanța	8	4	4							
45	Iași										
46	Teleorman										
47	Argeș										
48	Suceava		1	1						1	
49	R.-Sărat		1								
Total :		297	239	140	1	1	33	6	16	42	

Pentru realizarea scopului propus, școala a fost subvenționată astfel:

TABLOU
cuprinzând subvențiile primite de școală:

Anii :	Direcția G-lă a Coop. și improprietații	Centrala Băncilor Populare	Centrala Coop. de Prod. și Cons.	Consiliul Sup. al Coop.	Oficiul Național al Cooperației	Div. Inst. Coop.	Total G-1
1922—1923	90 000	50 000	140 000				280 000
1923—1924	40 000	70 000	40 000				150 000
1924—1925		100 000	100 000				200 000
1925—1926		200 000					200 000
1926—1927		120 000	14.410			350	134 760
1927—1928		260 000					260 000
1928—1929				256 000		7925	263 925
1929—1930					450 000	183	450 183
Totaluri :	130.000	800.000	294 410	256 000	450.000	8458	1.938.868

TABLOU
de burse primite pentru achitarea taxelor la elevii săraci-merițiși

Instituția dela care s'a primit	1926-1927	1927-1928	1928-1929	1929-1930	Total gral	Observ.
Federala „Zorile“	7 500	30 200	30 000	30 000	97 700	
Centrala B. Pop	27 000	35 000			62 000	
Consiliul Superior			40 000		40 000	
Prefectura Someș				26 100	26 100	
„ Maramureș				10 000	10 000	
„ Tr. Scaune				20 000	20 000	
„ Brașov				12 000	12 000	
„ Alba				26 000	26 100	
„ Năsăud				7 000	7 000	
Totaluri	34.500	65 200	70.000	131 200	300.900	

În afară de subvențiile specificate mai sus, fostele Centrale, a Băncilor Populare, Centrala de Producție și Consum, Consiliul Superior al Cooperatiei, precum și Oficiul Național al Cooperatiei Române, a plătit și plătește personalul superior de conducere, director, subdirector și profesori detașați, așa că subvențiile în realitate prezintă o sumă cu mult mai mare.

Societățile cooperative din Ardeal, au contribuit cu puțin la subvenționarea școlii, am cauze pe care le vom analiza mai jos și numai Federala „Zorile” din Luduș, care este și cea mai puternică federală din Ardeal, mulțumită conducătorilor ei, și-a făcut într-o mare măsură datoria față de latura instructivă, educativă-cooperatistă, în pregătirea personalului tehnic necesar.

* In vechiul regat și Basarabia, mișcarea cooperatistă a creiat școlile de cooperatie, pe când în Ardeal, școlile de cooperatie existente din Luduș-Turda, Lugoj, cât și cea fostă la Arad, au creiat mișcarea cooperatistă.

Prin propaganda întreprinsă de către conducătorii școlii din Luduș, numai în anii 1923—1925, s'au înființat peste 130 Bănci Populare, 5 Cooperative de consum, precum și federala „Zorile” din Luduș.

Lipsa comptabililor și vânzătorilor anume pregătiți și cu răspundere, cât și lipsa controlului preventiv și chiar represiv, fac ca mișcarea cooperatistă să se desorganizeze complet.

Absolvenții eșiți din școlile noastre n'au găsit în cea mai mare parte concurs din partea conducătorilor, ei boicot, fie ca acei conducători să-și mențină inactivitatea în conducere, pentru a specula alte interese în calitate de conducători de mase, fie ca să nu fie demascați sau mai apoi împiedecați de a face abuzuri în administrația societăților cooperative. Acest fapt ne duce la constatarea în perioada evolutivă a cooperatiei, că pe de o parte comptabilii diplomați n'au posibilitate de plasamente, iar pe de altă parte, societățile cooperative nu pot avea contabili diplomați.

Dela războiu încoace, dacă s'ar fi luerat intens prin societățile cooperative, aveam altă situație economică decât cea de azi, când debitorul — onestul țaran român, — sătul de mizeria vieții, întâmpină la execuție cu toporul pe creditorul cămătar, ce i-a stors vloga prin dobânzi fantastice, în disprețul oricărei legi.

Pentru a se ataca toate problemele economice cu succes de către mișcarea cooperatistă, se impune mai mult ca oricând organizarea tehnică a societăților cooperative.

Tehnica unei societăți cooperative este asigurată de o bună administrare.

Administratorii trebuie selecționați de mișcare și unde mișcarea nu reușește, trebuie să intervină autoritatea legală, spre a scăpa mișcarea pe ici, pe colo, de o adevărată plagă.

În lunile de vară, sau în alte sezoane, trebuiesc făcute anumite cursuri, dar numai cu caracter instructiv, pentru președinți, casieri, cenzeri și consilieri, iar celor merituosi să li se dea o distincție. Nu se poate lucra mai departe în cooperatie, cu conducători abuzivi de meserie, abuzivi din neștiință și neprețuți în domeniul cooperatist și comercial-economic.

Toate aceste măsuri se pot lua de către Uniunea de coope-

rative, asigurându-se societăților cooperative un aparat superior de conducere.

Dar cine formează piatra unghiulară în buna funcționare a societăților cooperative, este existența unui aparat de funcționari special și bine pregătiți, lucru ce s'a ignorat. Contabilitatea s'a ținut de orice nepriceput, fie că n'a avut cine s'o țină, fie că acel nepriceput înlăturând contabilul de meserie în mod abuziv, s'a cramponat ca pensionar pe spinarea cooperativei.

Cine să facă operațiuni comerciale? Cine să înregistreze aceste operațiuni în registrul-jurnal, cartea-mare și auxiliare? Cine să țină evidența în scripte și să scoată situații cerute de lege și sancționate pentru neexactitate? Cine să indice operațiuni menite să îmbrățișeze un câmp cât mai larg de activitate economică, reclamat de regiune?

Desigur că'n marea majoritate, oameni fără nici o pregătire, prezentându-se cazuri, când scriptele societăților cooperative stau în restanță cu lunile.

Nu mai merge cu poezia, furându-ne căciula singuri, ci trebuie să intrăm pe adevăratul făgaș real de organizare și funcționare, spre a putea face față tuturor problemelor economice ce se impun spre rezolvire societăților cooperative.

Dacă am organiza bine societățile cooperative, cred că aproape tot creditul agricol, ce-i vorba să ia ființă, se poate administra la săteni în modul cel mai echitabil prin cooperatie, atât pentru săteni, cât și pentru Stat. Banca Populară poate acorda credite pe termene lungi sătenilor, după o justă apreciere, pe baze de întabulări, iar creditorul s'ar putea plăti prin anuități ce s'ar fixa la lichidarea vânzării cerealelor, sătenilor debitori, în comun. x

Deci băncile populare oferă un admirabil mijloc, nu numai pentru acordarea creditelor, dar și pentru lichidarea împrumuturilor debitorilor, cu condiția ca să fie bine organizate din punct de vedere tehnic, care este o garanție a bunei și legalei funcționări.

În stadiul de organizare al societăților cooperative din prezent, unele societăți cooperative mai mari, pot să-și aibă comptabilii diplomați iar altele nu pot, din cauza lipsei mijloacelor materiale.

Sacrificiile pe care trebuie să le facă mișcarea ca să-și organizeze tehnica, trebuie să fie indicate și impuse de Uniunea de cooperative, căci numai așa vor mai putea supraviețui societățile cooperative.

Când existau vechile centrale a Băncilor Populare și a cooperativelor de producție și consum, ce-și aveau organe exterioare în fiecare județ din Ardeal, organele acele de control — din spirit de jertfă personală — înregistrau pe ici, pe colo, și operațiunile societăților cooperative.

Acest fapt, dacă prezintă un avantaj pentru unele societăți cooperative, dar constituia și o greșală, căci organele de control de Stat, se expuneau nu rare ori, în a contabiliza fapte mușamalizate, indicate de conducătorii de rea credință, așa că se constituiau complici la abuzuri.

Astăzi organele de control legale, nu mai pot repeta trista experiență din trecut și nici n'au măcar timpul suficient să facă anchetele destul de numeroase, așa că ținerea scriptelor trebuie să se facă numai de contabilii diplomați, cu pregătire specială și răspundere.

Unitățile cooperative mici, ce nu-și pot angaja comptabili, trebuie să se asocieze câte 4—5 din apropiere, să angajeze un contabil-cooperator diplomat și dacă nu-l pot plăti ca să-i asigure existența, cred că Uniunea de cooperative trebuie să contribuie cu diferența de salariu.

Aceasta este o chestiune de interes vital în mișcarea cooperatistă și cred că Uniunea de cooperative, va trebui să prezinte cât de curând un plan general de organizarea contabililor regionali, pentru toate societățile cooperative — cu scriptele în suferință — din Ardeal.

În timp ce micile unități cooperative asociate, în vederea ținerii contabilității, se măresc, își pot trimite un elev din comună, cu pregătirea suficientă la bază, pentru a urma școala de contabilitate din Luduș și'n modul acesta, într'un timp scurt, fiecare unitate își creiază contabili și specialiști din comună.

Prin ținerea în ordine a scriptelor, se va asigura în cea mai mare parte controlul preventiv, preîntâmpinând astfel efectele dezastruoase ale controlului represiv, care pot nenoroci o seamă de conducători, de multe ori de bună credință, având în vedere rigorile legii pentru organizarea cooperației, în vigoare.

Pentru organizarea tehnică a societăților cooperative, școala de contabilitate din Luduș, ține să coopereze în largă măsură.

Rolul școlii de contabilitate și educație cooperatistă din Luduș-Turda, va fi cât se poate de frumos, în ziua când va merge în pas de dezvoltare cu mișcarea cooperatistă, pregătind elementele tehnice necesare și concurând la instrucția și educația cooperatistă a conducătorilor.

Acest rol, școala și-l va îndeplini, în măsura în care Uniunea de Cooperative „Ardealul” cu sediul în Cluj, va lua ofensiva cât mai curând, pentru organizarea tehnică a tuturor societăților cooperative din Ardeal.

Depunerile mărunte.

de **Pavei Molnaru,**

Președinte al băncii coop. „Funcționarul“
Bistrița, și membru în comitetul Federalei,
fost președinte al primei bănci populare
„Meseriașul“ Bistrița, și fost vicepreședintele
Consumului funcționarilor publici.

La ctatea mea de 16 ani am început a câștiga. Mama mea, — e văduvă trecută peste multe necazuri familiare — mi-a spus următoarele cuvinte, când am adus primul câștig acasă: Copile, omenește banul, că el pe urmă te omenește mai bine ca ori și cine pe lume.

Eram prea tinăr să înțeleg cuvintele mamei mele și ea observase aceasta.

Când adusei acasă leafa următoare, 28 de floreni, pe care îi numărăm pe masă, ea îmi luă 2 din ei și mi-i puse la o parte. Apoi îmi zise: băiete, în luna trecută nu m'ai înțeles, dar acum îți dau acești 2 florini să-i duci pe Duminică la Banca Populară săsească. Și cu voie, fără voie, duceam în fiecare lună, la început câte 2 floreni, în al doilea an 4 și așa mai departe fără să-mi dau bine seama că ce fac. În 3 ani de zile devenisem însă cu depunerile mele mărunte, capitalist. La înrolarea mea în armată aveam un capital de 550 de floreni, din dobânda cărei sume am avut un adaus de 27 fl. 50 bani anual. Cu această sumă și cu solda ce o aveam trăiam fără gânduri, bine hrănit și bine îmbrăcat.

În anul 1919, când de pe toate fronturile se adunase lumea acasă la Bistrița, printre meseriașii români era o mare zăpăceală. Unii cari erau înainte de războiu maestrii cu ateliere bine înzestrate, au aflat chiar și secelele vândute pentru procurarea hranei.

Umblau la dreapta, la stânga după ajutor pe la autorități și unii mai îndrăsuței, veniți cu spirite mai înversunate din prinsorile țărilor unde băntuia boala revoluționară, pretindeau ca să li se dea bani și mașini.

Aveam și eu rude printre ei și într'o bună zi le-am zis: răi oameni, nu umblați voi pe la dracu și tatăl său după ajutoare, ascultați de mine; în războiu oamenii s'au stricat, s'au obicinuit cu bani mulți și lueru puțin. Si așa cum veneau banii, așa se și duceau de repede.

Iată-ne acum stăm la o răspântie. Baniii cei mulți și viața

cu petreceri și fără lucru s'au terminat. Statul are necazuri cu mult mai mari ca ale voastre. Și le povestisem istorioara mea, — pe care de altcum mulți dintre ei o cunoșteau.

Dacă vreți și voi să vă ajutați ca mine, haideti să ne punem o părțică din câștig la o parte un an de zile. Eu vă stau la dispoziție în fiecare Duminică dela 2 la 5 sau 6 ore d. a. Și cu ajutorul celor 2 învățători harnici și alți 2 meseriași, începusem încasarea depunerilor mărunte, în localul Reuniunii culturale a Meseriașilor.

Maestrii aduceau câte 20 lei, pentru soție 10, iar pentru copii câte 2 lei săptămănal.

Calfele aduceau 10, iar uceniciei câte 2 până în 5 lei. Ba au început a incurge și depuneri mai mari.

Noi hotărăsem că nu dăm la nimeni împrumut un an. Dar la 3 luni dispuneam de vre-o 80.000 lei, bani adunați cu picurul. Stând astfel, am hotărât să dăm totuși împrumuturi. În următoarea săptămână au intrat 20 de cereri de împrumut și le-am satisfăcut pe toate până la suma de 3000 lei, pe care o plăteau acum înapoi tot săptămănal cu depunerea pe care au început-o. Mulți s'au fericit cu aceste împrumuturi din banii lor proprii. Și-au cumpărat seule și materiale și au început a înflorii de pe o zi pe alta.

Ce ușor îmi era acum mie de a întregi capitalul subscris de acești 69 de membrii, trecându-le din depuneri o parte la capital. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iată deci 2 probleme bine rezolvate prin „*Depunerile mărunte*”; scriu acest cuvânt cu litere mari, pentrucă merită să-i dăm onoarea cea mai mare. Capitalismul este totdeauna riscat. Cine se joacă cu el, se joacă cu dracul; când el pe tine, când tu pe el. Cruțarea și adunarea meru cu banul și picurul este cel mai sigur mod de îmbunătățire a soartei omenești. Și acela care se obicinuieste de mic a pune de o parte o părțică din câștigul său, se învață a cruța și a trăi cu cumpăt și măsură.

Deci vă zic vouă, frați cooperatori, faceți cum am făcut noi și vă veți fericii.

Obicinuiți-vă copii și familia la adunarea banului cu picurul, că veți face un mare serviciu copiilor voștrii, cari pe când vor deveni maturi vor ști cruța banul și stima munca cinstită.

Acela care se joacă de-a capitalistul și așteaptă să-i sboare meru porumbul fript în gură, vă spun eu, că va avea multe surprize în viață. Ajută-te că și Dumnezeu te va ajuta! Nu așteptați ca totul să vină din sus. Într'o țară cu un popor crescut în felul acesta merge ajutorul dela el în sus și când vom ajunge și noi la acest cult pe care îl vedem cu ochii cum îl cultivă Sașii noștrii, vom da bucuros Cezarului ceea-ce este al Cezarului, pentrucă omul care trăiește cu cumpăt și măsură, îi ajunge totdeauna pentru toate cele de lipsă.

Eu am crescut bine 6 copii prin cruțarea banului câștigat și meseriașii noștri din Bistrița au ajuns la o stare bună ma-

terială, bucurându-se eu copii cu tot de o morală, disciplină și solidaritate, născută din cultul cruzării.

Copilul meu cel mai mic — care încă avea o cărticică de depuneri, — într-o zi m'a întrebat: tată, deschisă este azi Banca, pentrucă am primit dela unchiul 20 lei și mă tem că până Duminecă mi-i strică mama. Vedeți deosebirea între un copil crescut în cultul cruzării și între acela care tot banul îl dă pe prostii. Și dacă eu a-și putea, a-și introduce în școli cultul cooperatistic.

La o conferință întreprinsă de comitetul Federalei noastre din Bistrița, părintele protopop a spus că România are opt-sprezece milioane locuitori și dacă aceștia ar pune în fiecare săptămână câte un leu la o parte într-o Bancă comună s'ar aduna anual bani cu potopul. După ce le vorbisem și eu și părintele despre rezultatul cruzării și combaterea luxului, 3 femei se luaseră pe drum după noi și la părintele în curte ne-au întrebat dacă ar putea face o bancă cu ouă, pentrucă bărbații și feciorii le fură ouăle și le duc la Ițig pe tutun și vinars, pe când ele văd la Sașii din vecini că aceștia nici nu merg la crăsmă, nici nu-i vezi tot cu pipa și țigara în gură ca pe ai noștri.

Am văzut că tot în această comună la propunerea venerabilului protopop, fetele s'au lepădat de cărpele scumpe de pe cap și au început a umbla în reapul gol, iar eu învoirea poporului la prohoduri după morți, nu se mai consumă vinars.

Și cine nu crede să meargă în comuna Mărișel unde este preot părintele Ioan Pop și să se convingă.

Și prin celelalte comune prin cari am ținut conferințe, am văzut moșnegi și chiar preoții comunei cu lacrimi în ochi, aprobând că numai prin obiceiuire la cruzare ne putem aștepta la o stare bună.

Și acum, ca încheiere, vă rog frați cooperatori, când faceți o Bancă populară sau Cooperativă nu vă gândiți imediat la împrumuturi mari dela centrală. Indestulați-vă și cu mai puțin și puneți-vă banul vostru alb pentru zile negre, de a-l păstra, la Banca voastră populară, pe care voi o conduceți, voi o controlați și voi vă folosiți de ea. Să nu pățiți ca țărani cari și-au pus banii, — cu râvna de a se îmbogăți repede, — la bănci streine de interesul țaranului și cari s'au dat de râpă, pierzându-și capitalul întreg. Strângeți-vă în jurul băncuții voastre, căci azi, precum lucru bun nu este într-o comună unde nu este Biserica și Școală, nu poate fi nici fără Bancă populară.

În viitor vom arăta rezultatele acestui cult, pe care eu l-am botezat „Cult Economic”.

Bistrița, la 26 Iunie 1930.

Situația Generală la 31 Decem- din 18 județe din cuprinsul Uniunii

No. curent	DENUMIREA JUDEȚELOR	Numărul unităților	Numărul societăților	B I -									
				CONTURI ACTIVE									
				Impru- maturi		Diverse Conturi Active		Pierderi		Total Activ			
				Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.		
1	Alba	30	4520	23,716.759	93	3,236.500	68	1.800	95	31,955.061	56		
2	Bihor	35	5770	24,834.739	50	2,032.483	35	15.288	—	26,902.510	85		
3	Brașov	9	1252	8,616.995	—	1,451.846	73			10,068.841	73		
4	Cluj	23	4148	20,094.610	54	3,726.193	04			23,820,803	58		
5	Ciuc	4	409	3,101.260	—	249.654	50			3,350.914	50		
6	Făgăraș	32	3662	42,308.122	70	52,363.089	56			94,691.212	26		
7	Maramureș	24	929	13,287.823	75	13,474.225	68	37 217	79	26,799,267	20		
8	Mureș	11	1528	10,544.272	—	96 1721	95			11,504,993	25		
9	Năsăud	28	3277	14,853.043	56	3,232.782	83	14.635	94	18,100.462	33		
10	Odorhei	4	378	1,986.325	—	181.776	75			2,168.101	75		
11	Sibiu	34	3298	27,451.442	48	38,035.797	—	101.649	58	65,588.889	06		
12	Sălaj	56	7766	27,253.759	70	4,932.310	67	10.041	88	32,216.112	25		
13	Satu-Mare	18	3311	22,563.613	—	12,305.229	05	6.821	25	34,305.229	30		
14	Târnava-Mare	14	1051	8,230 481	—	690.566	75			8,921.047	75		
15	Someș	28	4491	17,664.318	—	32,218.881	86			20,883 200	86		
16	Târnava-Mică	28	2801	13,663.144	45	1,740.934	05	6.602	25	15,410.680	75		
17	Trei-Scaune	7	823	6 818.188	—	556.797	73			7,374.985	73		
18	Turda	30	4770	29,530.931	56	4,213.866	45	9.637	—	33,754.435	01		
TOTAL :		405	59285	321,519.830	17	146,094.005	02	203.114	64	467,816 949	83		

vrie 1929, a Băncilor populare de cooperative „Ardealul“ — Cluj

L A N T													
C O N T U R I P A S I V E													
Capital Social		Fond de rezervă		Depuneri spre fructificare		Credite opr. crt. org. coop.		Diverse Conturi		Beneficiul nett		Total General Activ Pasiv	
Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
3,331.521	75	608.887	10	10,824.310	24	13,746.508	50	1,537.133	82	910.700	15	31,955.061	56
5,273.668	19	735.0.5	85	4,201.835	90	13,722.900	—	11,858.360	72	1,109.680	19	26,902.510	85
2,436.958	23	197.664	62	4,195.408	70	2,297.624	—	1,483.720	71	457.465	47	10,068.841	73
3,724.592	79	382.193	46	3,468.549	44	12,330.140	—	3,237.272	86	678.055	03	23,820.803	58
516.581	60	39.138	—	2,254.669	25	245.000	—	142,419	29	153.106	36	3,350.914	50
4,630.162	50	721.434	79	28,288.904	49	7,947.881	—	51,866.207	92	1,236.621	56	94,691.212	26
2,986.381	75	584.6.1	66	3,259.935	53	5,853.909	—	13,716.066	—	398.372	—	26,799.267	22
1,991.265	83	144.685	50	2,021.882	27	5,816.711	—	1,224.472	93	305.976	42	11,304.993	95
2,860.584	76	407.987	89	4,489.133	79	7,009.773	—	2,817.407	93	515.576	46	18,100.462	33
382.568	—	2.641	—	800.906	—	370.000	—	53.182	25	58.804	50	2,168.101	75
2,410.566	67	764.501	48	19,156.130	04	6,812.000	—	35,660.823	35	784.862	52	65,588.889	06
6,638.333	47	969.398	11	3,778.645	98	17,030.578	—	2,823.136	55	976.020	14	32,216.112	25
4,458.563	33	754.212	94	9,010.425	40	4,975.000	—	14,723.363	82	958.097	81	34,305.229	30
963.461	25	311.243	85	4,074.431	89	2,494.410	—	827.690	08	249.810	68	8,921.047	75
3,265.804	45	273.330	08	3,612.514	77	10,440.048	—	792.336	04	502.495	52	20,883.200	86
2,402.688	7	251.773	33	2,718.302	92	8,453.275	—	1,177.086	38	407.544	42	15,410.680	75
1,854.363	—	90.974	50	4,151.739	—	100.000	—	768.543	—	409.366	23	7,374.985	73
6,849.654	65	633.923	03	7,324.803	50	14,392.124	—	3,691.473	83	856.456	05	33,754.435	01
55,981.377	02	7,873.009	44	117,682.528	22	134,533.471	50	140,788.352	61	10,970.610	94	467,816.949	83

Situația Generală la 31 Decem- din 18 județe din cuprinsul Uniunii

No. curent	DENUMIREA JUDEȚELOR	P R O F I T Ș I							
		D E B I T							
		Cheltueli Gle și Salarii		Diverse		Excedent		T o t a l	
		Lei	b.	Lei	b	Lei	b.	Lei	b
1	Alba	866.848	63	2,969.642	33	910.700	15	4,747.191	—
2	Bihor	823.076	—	2,377.766	—	1,109.680	19	4,309.522	19
3	Brașov	196.248	20	728.276	80	457.465	47	1,381.990	47
4	Cluj	781.307	77	2,337.069	06	678.055	03	3,816.431	86
5	Ciuc	52.137	75	241.934	80	153.006	85	447.178	90
6	Făgăraș	856.328	11	4,735.259	18	1,236.621	56	6,828.208	85
7	Maramureș	765.119	82	2,209.897	41	398.372	43	2,373.389	66
8	Mureș	368.752	56	1,075.342	35	305.976	42	1,750.071	33
9	Năsăud	504.108	67	1,487.809	50	515.575	46	2,507.493	63
10	Odorheiu	77.355	25	246.275	25	58.804	50	382.435	—
11	Sibiu	495.073	39	3,231.377	51	784.862	52	4,513.333	42
12	Sălaj	954.317	62	2,831.704	39	976.020	14	4,762.042	15
13	Satu-Mare	975.606	45	2,070.958	31	958.097	81	4,004.662	77
14	Târnava-Mare	201.573	59	840.152	24	249.810	68	1,291.536	51
15	Someș	586.180	30	1,776.673	74	502.415	52	2,865.349	50
16	Târnava-Mică	391.545	04	482.528	52	407.544	42	2,281.617	98
17	Trei-Scaune	162.634	—	454.591	27	409.366	23	1,026.591	50
18	Turda	1,141.107	—	2,910.957	27	856.456	05	4,908.580	32
TOTAL :		10,200.400	37	32,027.215	93	10,942.010	94	54,197.628	24

Recapi-
405 unități și

ACTIV

Bilanț

PASIV

Imprumuturi	321,519.830	17	Capital social	55,984.377	02
Diverse conturi active	146,094.005	02	Fond de rezervă	7,873.009	44
Pierdere	203.114	64	Depuneri srre fructif.	117,682.528	22
			Credite opr. org. coop.	134,533.471	—
			Diverse Conturi	140,788.352	61
			Beneficiul nett	10,970.610	94
TOTAL :	467,816.949	83	TOTAL :	467,816.949	83

vrile 1929, a Băncilor populare de cooperative „Ardealul” — Cluj

P I E R D E R E							
C R E D I T							
Beneficiul brut		Deficit		Diverse		Total	
Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
4,745 390	16	1 800	95	—	—	4,747 191	11
4,294 234	19	15 288	—	—	—	4,309 522	19
1,381 990	47	—	—	—	—	1,381 990	47
3,816 431	86	—	—	—	—	3,816 431	86
446 178	99	—	—	1 000	—	447 178	90
6,828 208	85	—	—	—	—	6,828 208	85
398 372	43	37 217	49	1,937 799	94	2,373 389	66
1,750 071	33	—	—	—	—	1,750 071	33
2,310 061	09	14 635	94	112 796	69	2,507 493	63
382 435	—	—	—	—	—	382 435	—
4,410 751	84	101 649	58	932	—	4,513 333	42
4,740 668	27	10 041	88	11 442	—	4,762 042	15
3,749 713	02	682	20	248 128	50	4,004 662	77
1,291 536	51	—	—	—	—	1,291 536	61
2,853 700	06	—	—	11 649	53	2,865 349	56
2,274 515	73	6 022	25	1 000	—	2,281 617	98
1,026 591	50	—	—	—	—	1,026 591	50
4,881 027	32	9 637	—	109 916	—	4,908 580	32
51,559 850	43	203 114	64	2,434 662	14	54,197 627	21

tulare

59285 societari

DEBIT			Profit și Pierdere			CREDIT		
Cheltuieli Gle și salarii	10,200.400	37	Beneficiul brut . . .	51,559 850	43			
Diverse	33,027.215	93	Deficit	203.114	64			
Excedent	10,970.010	94	Diverse	2,434 662	14			
TOTAL: 54,197.627 24			TOTAL: 54,197 627 21					

Constatări și îndrumări.

De vorbă cu cooperatorii.

De priceperea, zelul și seriozitatea *consiliului de administrație* atârnă bunul mers și propășirea unei cooperative. Membrii cooperativei lasă în grija consiliului averea și conducerea societății. Aproape în toate locurile, membrii nu se interesează de mersul cooperativei, doar la adunările generale vin, nu toți, uneori puțini de tot, să afle cum le merge societatea; făcând așa nu fac bine. Cooperativa este o carte deschisă în care trebuie să poată ceti oricine și oricând și în primul rând membrii cari și-au depus acolo banul lor și dela care ei așteaptă sprijin la nevoie. Membrii nu se interesează de mersul societății fiindcă cei mai mulți au depusă acolo o sumă de nimic de care adeseori uită; dacă ar avea capital și depuneri mai mari lucrurile s'ar schimba.

Consiliul de administrație trebuie să fie format din membrii cei mai destoinici și mai cinstiți. La adunările generale membrii să deschidă bine ochii ca nu cumva să se strecoare în consiliu vre-un nechemat, cu gândul numai la stricăciuni, pus pe pricopseală și pe vrajbă. Un asemenea om este ca o crăpătură în zidul unei case; e greu până s'arată una și dacă n'o astupi vin cu grabă mare și altele pregătind dărâmarea casei.

Consiliul nu trebuie să grijească numai de afacerile de fiecare zi ale cooperativei. O cooperativă este numai un început; dela ea pot porni multe inițiative economice, culturale și altele. Consiliul este cel chemat să vadă departe, să mențină treaz interesul pentru cooperație și să lărgească fără încetare cercul de activitate din jurul cooperativei.

E bine ca din consiliu să facă parte și conducătorii firești ai obștii: preotul, învățătorul. Dar când aceștia nu sunt cum trebuie, se poate și fără ei.

Tinerii să nu lipsească din nici un consiliu de administrație al cooperativelor. Ei sunt idealști, muncitori, gata pentru înoini; înțelepciunea celor bătrâni cu hărnicia celor tineri poate face multe și bine.

Consilierii cari vor răsplată mare pentru munca lor nu folosesc cooperativei, și trebuiesc dați afară. La început consilierilor să nu li-se dea nici o răsplată bănească pentru munca lor; mai pe urmă, când cooperativa s'a întărit o oareșcare răsplată, cu cumpăt, li-se cuvine.

Pe omul bun să-l ții cât trăește. Nu e bine să se schimbe prea des consilierii. Cei cari rămân mult își câștigă încrederea membrilor. Unde se schimbă des consiliul, în general, lucrurile nu merg bine; întră vrajbă și mai mult decât orice, vrajba și necinstea duc de răpă orice cooperativă.

V. J.

* * *

Scăderea dobânzilor la aprovizionările din anii 1924—1929 inclusiv. Consiliul de ad-ție al Băncii Centrale Cooperative în ședința dela 18 Iulie c. a hotărât ca, începând dela 1 Iulie a. c., să reducă dobânda dela 12% la 6,50% la creditele acordate federaledor pentru aprovizionări din anii 1924—1929 inclusiv.

Această scădere s'a făcut cu condițiunea ca federaledor, la rândul lor, să scadă dobânda începând dela aceeaș dată, la împrumuturile acordate din aceste credite, băncilor populare și cooperativelor, la 7¹/₂%, iar acestea să socotească debitorilor la datoriiile respective o dobândă de 9% tot dela 1 Iulie a. c.

Toate aceste credite se prelungesc din oficiu pe timp de un an până la 1 Iulie 1931, cu condițiunea ca debitorii să plătească un aconto de 10%.

Acest aconto, precum și dobânda de 9%, este obligatorie pentru debitori; cei ce doresc să plătească mai mult, o pot face, instituțiile creditoare sunt oprite însă a face urmăriri forțate pentru încasarea unei cote mai mari din datorie, sub sancțiunea retragerii creditului.

Acest tratament se aplică numai la împrumuturile acordate pentru aprovizionări. Creditele pentru operațiunile curente, precum și contul „Diverși Debitori, Grâu de Sămânță B. N. R.” vor rămâne în condițiunile actuale.

Pentru datoriiile rezultate din aprovizionarea nouă din 1928 și 1929 și cuprinse în conturile: „Cereale aprovizionări 1929 de Incasat” la C. B. P. și „Diverși Debitori din Cereale și Irană și Sămânță” se vor opri urmăriirile începute prin administrațiile financiare, întocmindu-se situații generale de urmăriirile efectuate până acum.

Aceste situații vor fi remise cât mai urgent Băncii Centrale Cooperative, spre a controla dacă toate sumele încasate de fisc au fost consemnate, iar recipisele înaintate Băncii Centrale Cooperative spre a intra în posesiunea sumelor.

* * *

Acțiunea Ligei „Temperanța” pentru propaganda antialcoolică și educație civică. Această Asociație desfășoară o intensă activitate pentru atinșerea marelui scop al stărpirii alcoolismului. Este condusă de un om stăruitor și priceput, dnul G. D. Creangă și are 4850 filiale în toată țara. Liga redactează și un organ de propagandă „România nouă” care apare de două ori pe lună cu colaborarea unor oameni competenți.

Remarcăm, din nr. 3 al publicației Ligii articolul dlui V. Lovinescu-Rădășani privitor la industrializarea fructelor. Aceste reviste ale ligii se răspândesc în cooperatie fiind atașate la numerele „Gazetei cooperativului”. Conducătorii de unități să răsfoiască și să răspândească învățăturile din organul Ligii, cooperatiia trebuind să urmărească înlăturarea relelor sociale printre cari alcoolismul este dintre cele mai păgubitoare.

* * *

Di V. Lovinescu-Rădășani publică în nr. 17—18 din 1—15 Sept. al „Gazetei cooperativului” un articol interesant și util despre: „Cooperatiia pomicultorilor în vederea comerțului și exportului de fructe”. Problema pusă de autor este foarte importantă și vom urmări cu atențiune continuarea promisă. Di Lovinescu ar aduce un mare serviciu mișcării dacă ar studia amănunțit și practic chestiunea organizării tehnice și administrative a cooperativelor pentru valorificarea fructelor; dacă are ceva studiat în această privință îl rugăm să ne aducă la cunoștință.

Furnituri prin bună învoială. Serviciul de organizare al Oficiului național al cooperăției înștiințează că dispoziția art. 112 din legea pentru organizarea cooperăției privitor la acordarea de lucrări sau furnituri cooperativelor, prin bună învoială, până la 5 milioane lei chiar dacă prețurile oferite ar fi cu până la 5% mai mari decât ale celorlalți concurenți, trebuie astfel înțeleasă: prin termenul de furnituri se înțelege produsele cooperativelor sau ale producătorilor din cercul de activitate al cooperativei, desfăcute prin intermediul ei.

* * *

Asociația contabililor cooperatori „Unirea” din Lugoj având raza de activitate pe 10 județe din partea de vest a Ardealului roagă pe toți conducătorii unităților cooperative de tot felul din aceste județe, ca să îndrumeze contabilii neînscrisi în asociație să se înscrie de urgență ca membri pentru ca să primească instrucțiuni în exercitarea profesiei lor.

Intrunirile contabililor cooperatori din Lugoj, Timișoara, Șimleul-Silvaniei și Deva au hotărât că vor să dea toată silința pentru salvarea populației, propagând cooperăția ca o solidaritate economică bazată pe iubirea deapropelui prin ajutorul reciproc, cinstea conducătorilor și selecțiunea funcționarilor unităților cooperative.

Contabilii cooperatori cer sprijinul în munca lor dela Oficiul Național al Cooperăției, dela Uniunile de control și dela conducătorii unităților cari cunosc nevoile celor slabi și a celor cari așteaptă salvarea economică prin unire, credință și cultură.

* * *

Înștiințare. Se aduce la cunoștința tuturor că au început înscrierile la școala de **COMPTABILITATE ȘI EDUCAȚIE COOPERATISTĂ DIN LUDUS**, cu raza de activitate în tot Ardealul.

Doritorii vor înainta direct, sau prin Unitățile cooperative locale, Direcțiunii școlii, cererea de înscriere, cu taxa de înscriere de lei 200 (două sute), însoțită de următoarele acte:

1. Un Proces-Verbal, încheiat de Consiliul de administrație al Băncii Populare sau Cooperativei, pentru recomandarea elevului la școală.
2. Un Certificat de absolvire a unui Gimnaziu, școli elementare sau inferioare de comerț, școli inferioare de agricultură, 4 clase normale, seminare, sau cel puțin cursul primar complet (7 clase), dar cu recomandăția specială a Dirigintelui școlii locale și numai pt. completarea locurilor vacante.
3. Actul de naștere prin care se arată că tânărul are vârsta de cel puțin 15 ani împliniți.
4. Un Certificat de naționalitate, eliberat de Primăria comunei respective.
5. Un Certificat de bună purtare, eliberat de școala pe care a absolvit-o sau de Primăria comunei unde domiciliază.

Durata cursurilor este de 2 ani și 6 luni.

a) Cursurile teoretice în 2 ani consecutivi.

b) Cursurile practice la societățile cooperative care au recomandat elevul la școală: de 2^{1/2} luni în vacanța mare dintre anul I și II de studii (15 Iulie—1 Oct.) și de 6 luni după absolvirea cursurilor teoretice, până la 1 Februarie al fiecărui an, când urmează să depună examenul de Diplomă.

Absolvenții școlii cu Diplomă, fac stagiul militar cu termen redus la 1 an, la Școala de Subofițeri. Înscrierile se fac până în ziua de 25 Septembrie 1930, urmând ca în ziua de 25 Septembrie să se țină examenul de admitere, care va consta din Aritmetică, Scriere, Getire și Limba Română.

Elevii admiși sunt întreținuți în Internatul școlii și se vor plăti următoarele taxe: pentru hrană 8100 lei anual, plătită în 2 sau 3 rate, după caz; 200 lei taxa de cauțiune; 200 lei taxa pentru veselă și lei 1500 taxa primă pentru cărți și rechizite școlare, ce se vor procura prin cooperativa școlară de către elevi.

Orice informații se pot cere dela Direcțiunea susnumitei școli, care trimite și formularele necesare de înscriere, precum și angajamente pentru acei ce s'întreținuți în școala de Unitățile coop. respective.

„Biciul unui cooperator“... neghiob. În nr. 2 al revistei noastre am comentat demn și civilizată aprecierile măgulitoare din revista „Infrățirea Românească“ ale dlui prof. univ. I. C. Cătuneanu privitor la apariția revistei noastre.

Rostul revistei noastre și al mișcării cooperative a fost situat pe planul și în cadrul concepțiilor militate la revista „Infr. Rom.“. Și pentru că ne place să afirmăm fără înconjur și respect credința noastră în chestiunile pe care ne-am trudit să le înțelegem, nu ne-am mulțumit numai să înregistrăm vorbele bune ce ni-s-au adresat, ci le-am însoțit de arătarea punctului nostru de vedere în chestiunea evreiască dela noi, raportată la misiunea și mijloacele de acțiune ale mișcării cooperative, accentuând că preponderanța economică a unei naționalități sau categorii sociale — oricare ar fi ele — nu poate fi diminuată decât prin cooperarea și organizarea forțelor economice ale celor în inferioritate, orice alte căi nefiind decât paleative, iluzii amăgitoare.

Ne așteptam ca la aceste adăugiri ale noastre precum și la cele susținute de noi la pag. 46—47 ale aceluiaș număr de revistă, să ni se răspundă demn, documentat, o desbatere, polemică chiar, de principii, am fi primit-o cu plăcere.

Ori, pentru nr. 19—20 al „Infr. Rom.“, dl prof. Cătuneanu a delegat pe unul care nu are curajul să iscălească, ca să ne insulte. Cu o lună înainte, după „Infr. Rom.“, îndreptăteam toate speranțele pentru ca apoi, în aceeași revistă, să fim bârbiți cu nerușinare. Această delegare precum și schimbarea la față nu face cinste celui care patronează numita revistă.

Oare, în mintea monopolizatorilor iubirii de neam și țară minciunile sunt argumente, adjectivele triviale sunt singurele mijloace de exprimare? Socotește oare anonimul domn că ocolind miezul problemelor, improșcând minciuni, scriind fără un elementar simț de răspundere și de control al vorbelor, face operă patriotică și integrală?

Iată ce se spune în articolul intitulat „Fariseii din templul cooperăției“: că „dl dr. V. Jinga se numără printre exponenții unui ruinător partid demagogic cu indisolubile legături jidovești“. Clișeu perimat.

că acelaș domn „e aciuit în mod ilegal în fruntea unei creații guvernamentale, cu o viață asigurată pe toată durata actualei guvernări de gratuitatea unui permis general pe C. F. R. și groasele diurne și salarii stoarse din bugetul Oficiului național al cooperăției“. Să ni-se dovedească ilegalitatea „aciuirii“; dl anonim minte. O instituție creată prin lege e „creație guvernamentală“; vorbe goale. În cooperăție se lucrează la fața locului nu dela birou, deplasările multe sunt absolut necesare și un abonament de serviciu, nu „permis“, costă mai ieftin și deci se face economie. Să poftescă anonimul să-i arătăm „călătoriile de agrement“ întreprinse prin satele Ardealului, în Maramureș, pentru îndrumarea, controlul, arătarea practică a funcționării și organizării cooperativei, ca să învețe să își măsoare vorbele. Cât privește grasele diurne și salarii, să aștepte viteazul anonim că Președintele Uniunii cooperativei din Ardeal, primește lunar și în total, pentru o muncă zi de zi la Uniune, comitete și revistă, mai puțin decât primește lunar cel din urnă aprod de judecătorie de pace. Oricui, chiar și celor de rea credință, le stau la îndemână scriptele Uniunii, să cerceteze.

Anonimul care se botează „Biciul unui cooperator“ ne cere să-l lămurim ce am făcut cu subvenția de Lei 150.000.— pentru propagandă ce ne-a fost aprobată de Oficiul național al cooperăției. Să cetească la pag. 123 din nr. 3—4 al revistei noastre și să poftescă să-i arătăm negru pe alb totul și amănunțit.

Președintele Uniunii ar mai fi, „vândut pentru arginții lui Iuda“ și anonimul încheie scriind că „marea idee de cooperăție apare și în Ardeal ca brânză bună în burduf de câine“. Nu ne putem reține, ne scapă exclamația: O, caraghiosule!

Ne dăm seama că ne-am oprit prea mult asupra unor nerozii. Totuși, pentru opinia publică, un răspuns l-am socotit necesar: n'avam nimic pe conștiință și deci dăm față cu oricine și bun și rău.

Cât și cum muncesc eu în cooperăție să 'ntrebe vânturătorii de vorbe pe cei cari mă cunosc; aci nu e locul să le spui. Dealtfel, nivelul la care vrem să ținem această revistă, nu ne permite să mai ocupăm locul cu relevarea neroziilor ca aceea a anonimului de mai sus. Când vom mai socoli necesar un răspuns îl vom da pe altă cale.

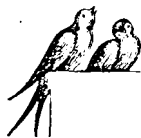
Să se știe: la baza acțiunii cooperatiste nu poate sta nici politica de partid, oricare ar fi el, nici ura de rase sau categorii sociale. Ura, darămă, numai sentimentele nobile clădesc. Cooperativele se nasc și prosperează numai prin puterea ideii și eficacitatea acțiunii cooperatiste; cine habar n'are de cooperăție se leagă de aparențe iar nu de cuprinsul lucrurilor.

Cucuvelele pieirii cooperăției din Ardeal, să iasă la fața locului, la lumină, să cerceteze și să nu mai bocească, scriind prostii. Este o criză economică generală și are, fără îndoială, o anumită repercurșiune și asupra cooperăției. Dar numai atât.

Să nu se ocolească miezul problemelor, debitându-se minciuni neroade la adresa persoanelor și instituțiilor.

Noi credem încă în desmetecirea celor cari așteaptă cu mâinile în sân și vorbe înfoiate „seara cea mare“ a praznicului fericii naționale; sunt indicii că trezirea nu va întârzia.

V. J.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Unitățile cooperative cari s'au afiliat la Uniunea de cooperative „Ardealul“ să trimită acesteia neîntârziat cotele lor de contribuție la bugetul Uniunii. Fără bani Uniunea nu își poate îndeplini marea misiune ce o are în mișcarea cooperativă a Ardealului.

Bilanțuri de societăți cooperative.

Am înfățișat în numerele trecute ale revistei noastre bilanțuri de societăți cooperative mai dezvoltate. Nu putem să le amintim aici pe toate; am spicuit dintre cele mai bune arătându-le anumite aspecte nesatisfăcătoare. Despre cele rele n'am vorbit; vom deschide la timp și o rubrică neagră. Înțelegem să spunem lucrurilor pe numele lor adevărat. Acțiunea cooperativă interesează obștea care trebuie să știe și cele bune și cele rele; nu vrem să tănuim nimic. Cei buni trebuie urmași și arătați ca atare, cei răi să dea socoteala și să plece.

Banca populară „Sf. Nicolae“, Rona de Jos, jud. Maramureș, înființată în 1923, a avut la 31—XII—1929 L. 389.426 capital social, L. 33.058 fond de rezervă, L. 444.660 depuneri spre fructificare, L. 1.570.710 împrumuturi acordate, L. 61.441 beneficiu net și 427 membrii.

Banca populară „Pietrosul“ Borșa, jud. Maramureș, întemeiată în 1924, a avut la 31—XII—1929 L. 241.558 capital social, L. 81.669 fond de rezervă, L. 186.046 depuneri spre fructificare, L. 811.423 împrumuturi acordate, L. 5902 beneficiu net și 271 membrii.

Banca populară „Dragomirești“, Dragomirești, jud. Maramureș, înființată în 1923, a avut la 31—XII—1929, L. 197.515 capital social, L. 33.864 fond de rezervă, L. 139.718 depuneri spre fructificare, L. 880.900 împrumuturi acordate, L. 57.116 beneficiu net și 304 membrii.

Potrivit cu fondurile, banca plătește salarii prea mari. Răspunderea este nelimitată. Conducătorii să activeze mai mult pentru sporirea operațiunilor și mai cu seamă pentru mărirea capitalului social.

Banca populară „Dragoș“, Moieciu, jud. Maramureș, întemeiată în 1922, a avut la 31—XII—1929, L. 456.165 capital social, L. 68.943 fond de rezervă, L. 34.319 depuneri spre fructificare, L. 1.018.153 împrumuturi acordate, L. 46.502 beneficiu net și 518 membrii.

Banca populară „Tisa“, Sighet, jud. Maramureș, întemeiată în 1923, a avut la 31—XII—1929 L. 184.063 capital social, L. 64.951 fond de rezervă, L. 429.500 depuneri spre fructificare, L. 793.674 împrumuturi acordate, L. 53 beneficiu net și 236 membrii.

Cheltueli generale prea mari, peste măsura de mari. Dobânzi datorate deasemenea. Până când crede consiliul de administrație că o poate duce așa? Trebuie multă băgare de seamă, chiar foarte multă.

Banca populară „Infrățirea“, Vișeu de sus, întemeiată în 1923 cu răspundere nemărginită, a avut la 31—XII—1929, L. 401.212 capital social, L. 49.227 fond de rezervă, L. 1.506.978 depuneri spre fructificare, L. 2.719.502 împrumuturi acordate, L. 50.978 beneficiu și 929 membrii.

Banca stă bine, în general, bine. Totuși salariile sunt cam mari. La fel și dobânzile datorate.

Cooperativa de consum „Miniera“ din Coștui, jud. Maramureș, întemeiată în 1925, a avut la 31—XII—1929 L. 193.559 capital social, L. 28.097 fond de rezervă, L. 343.224 mărfuri generale, L. 107.890 beneficiu net și 166 membrii.

Cooperativa este bine condusă; conducătorii sunt destoinici. Cooperative de consum bune avem puține. Exemplul „Minierii“ ne bucură.

Banca populară „Turnu roșu“, Porcești, jud. Sibiu, întemeiată în 1920 a avut la 31—XII—1929 L. 195.090 capital social, L. 26.945 fond de rezervă, L. 2.959.584 depuneri spre fructificare, L. 2.945.973 împrumuturi acordate, L. 70.702 beneficiu net și 113 membrii.

E de remarcă adevăratul spirit cooperatist care stăpânește la această cooperativă. Cinste conducătorilor ei.

Banca populară „Andrei Șaguna“, Râșinari, jrd. Sibiu, întemeiată în 1923 a avut la 31—XII—1929 L. 286.233 capital social, L. 27.775 fond de rezervă, L. 1.905.514 depuneri spre fructificare, L. 2.236.624 împrumuturi acordate, L. 132.241 beneficiu net și 232 membrii.

Cheltuieli generale și salarii mici; așa se face cooperatie.

Banca populară „Progresul”, Sadul, jud. Sibiu, întemeiată în 1924 a avut la 31—XII—1929 L. 227.076 capital social, L. 67.357 fond de rezervă, L. 2.588.345 depuneri spre fructificare, L. 3.023.368 împrumuturi acordate, L. 155.934 beneficiu net și 142 de membrii.

Cheltuieli generale mari; chestionar întocmit greșit.

Banca populară „Sebeșana”, Sebeșul de jos, jud. Sibiu, întemeiată în 1926 cu răspundere nemărginită, a avut la 31—XII—1929 L. 129.960 capital social, L. 3520 fond de rezervă, L. 683.071 depuneri spre fructificare, L. 1.688.836 împrumuturi acordate, L. 23.326 beneficiu net și 80 membrii.

Banca populară „Grănicerul”, Ohaba, jud. Făgăraș, întemeiată în 1928 cu răspundere nemărginită, a avut la 31—XII—1929 L. 87.760 capital social, L. 2098 fond de rezervă, L. 1.385.502 depuneri spre fructificare, L. 1.688.836 împrumuturi acordate, L. 53.656 beneficiu net și 87 membrii.

În timp puțin, treabă multă. Ohabenii simt și înțeleg cooperatia. *

Banca populară „Viștea”, Viștea de jos, jud. Făgăraș, întemeiată în 1924 a avut la 31—XII—1929 Lei 637.583 capital social, L. 37.160 fond de rezervă, L. 873.922 depuneri spre fructificare, L. 3.405.360 împrumuturi acordate, L. 111.363 beneficiu net și 157 membrii.

Banca populară „Economia”, Vad, jud. Făgăraș, întemeiată în 1923 cu răspundere nemărginită, a avut la 31—XII—1929 L. 539.990 capital social, L. 112.491 fond de rezervă, L. 7.522.034 depuneri spre fructificare, L. 7.905.170 împrumuturi acordate, L. 197.300 beneficiu net și 206 membrii.

Această bancă este o celată a mișcării cooperative ardelenice; încrederea locuitorilor în ea e dovedită de suma mare a depunerilor spre fructificare.

Extras din bilanțurile federalelor din Ardeal încheiate la 31 Dec. 1929.

FEDERALA	Anul întemeierii	Numărul unităților federate		Capital social	Fond de rezervă	Depuneri spre fructif.
		Banci	Coop.			
„A. Mureșanu”, Bistrița	1922	55	3	558.388	352.910	113.391
„Crișul”, Oradea	1920	12	47	565.699	462.218	—
„Maramureșul”, Sighet	1923	24	10	163.350	—	18.332
„Sălajul”, Sălaj	1923	59	6	710.000	112.289	31.148
„Zorile”, Luduș	1924	100	3	1.612.185	592.700	1.605.140
„Infrățirea”, Sibiu	1914	90	3	626.000	402.166	1.162.355
TOTAL	—	340	72	4,235.622	1,922.283	2,930.346

FEDERALA	Debitori din operațiuni curente	Debitori din operațiuni din mandate	Creditori din operațiuni curente	Creditori din operațiuni din mandate	Cheltuieli gener. de adm.	Profit net
„A. Mureșanu”, Bistrița	12,750.486	4,717.433	11,101.141	5,097.311	337.777	157.935
„Crișul”, Oradea	1,460.163	14.112	3,722.797	15,024.143	606.566	105.045
„Maramureș”, Sighet	7,122.176	12,422.94	9,006.075	12,304.207	234.129	—
„Sălajul”, Sălaj	11,418.371	7,177.946	9,133.155	8,838.944	309.830	112.899
„Zorile”, Luduș	35,458.293	3,946.256	26,913.659	7,015.845	654.925	383.142
„Infrățirea”, Sibiu	17,359.821	458.528	13,992.718	943.021	551.150	194.221
TOTAL	86,069.310	28,737.223	73,959.545	40,223.471	2,784.277	833.242

Dela Uniunea de cooperative „Ardealul“.

Comitetul de organizare și propagandă. A ținut până acum 9 ședințe. Ședințele din 5 și 16 August a. e. s'au ținut cu participarea dlor dr. V. Jinga și dr. M. Șerban, iar la cea dela 12 Septembrie a. e. au luat parte dnl dr. V. Jinga și Ion Modrigan.

Se aprobă înscrierea în uniune a Băncii pop. „Ajutorul“ Clenchiș, „Infrățirea“ — Divicariu mici și „Silvășana“, Silvaș, jud. Someș; coop. construcții „Locuința Eritină“, Cluj, b. pop. „Văleana“, Ghijasa de jos — Sibiu și „Poporul“, Șoala — T. Mare.

Se vizează statutele pentru constituirea: coop. de muncă „Silvana“, Hodac — Mureș, b. pop. „Parsimonia“, Dicioșânămărtin și coop. agricolă „Progresul“, Oradea.

Coop. agric. în constituire „Spicul“, Apa — Satu-Mare. Se recomandă mărirea răspunderii sociale la cel puțin de 10 ori capitalul subscris, remițând procesul-verbal al adunării g-le respective. Coop. ind. „Magazinul de aproviz. al muncitorilor pielari“, Tg.-Mureș. Se resping statutele pentru a se pune în concordanță art. 94 statute cu art. 30 al. m. legea coop.

B. pop. „Gelu“, Tihău — Sălaj. Statutul vechiu nu se poate modifica decât respectând legea coop. Adoptarea statutelor noi se poate face fără modificarea punctelor principale din cel vechiu, dacă nu s'a ținut adunare glă specială și statutară.

B. pop. „Fântânele“, Huodiu — Cluj. Se admite adoptarea noilor statute, în care se specifică nominal comunele cu cari lucrează, nu plasele.

Coop. zootehnică „Fauna“, Cluj în constituire se respinge. Să se mărească răspunderea socială la de cel puțin 5 ori cap. subscris și să depună mai mult la început decât 10%. Dl director D. Cartianu să cerceteze oportunitatea întemeierii.

B. pop. „Gloria“, Pauleni — Odorhei în constituire se respinge. Consiliul de ad-ție să fie ales exclusiv de adunarea g-lă cf. art. 51 al. c. și 31 al. 2 legea coop.

Coop. ind. în constituire a „Croitorilor pt. bărbați și femei“, Tg.-Mureș. Să se ceară urgent informații asupra modificărilor din statutele tip în privința fondurilor, care nu sunt clare. Să se mențină unele paragrafe din statutele tip.

Se vizează statutele noi adoptate de b. pop. „Infrățirea“, Divicariu mici — Someș, „Lumina“, Cipaieni — Turda, „Câmpia“, Band — Mureș, „Luceafărul“, Mociu și „Avuția“, Chinteni — Cluj și „Luceafărul“, Ciurtelec-Horodului, Sălaj.

B. pop. „Bălețana“, Balața — Sălaj cere vizarea noilor statute adoptate, din care 2 fiind înprimate după codul coop. se hotărăște înlocuirea lor.

B. pop. „Vulturul“, Sălărd — Bihor nedepunând formalitățile cerute pt. modificarea statutelor vechi se hotărăște cercetarea la fața locului de un organ de control.

Coop. „Niit. Plugarului“, Șintereag — Someș, „Speranța“, Papiu Ilarian — Turda, „Avram Iancu“, Zlatna — Alba și b. pop. „Țisa“, Sighet făcând modificările în noile statute față de cele vechi se vor conforma art. 78 din vechile statute pentru modificare.

Coop. „România“, Amați — Satu-Mare netrimitând actele cerute cu adr. No. 38 un organ de control va cerceta la sediu.

La B. Pop. „Fortuna”, Sighiștel. „coop. „Borumlăcana”, Borumlăca — Bihor, coop. „Bucureana”, Bedeciu, Cluj, b. pop. „Eroii Neamului”, Bichis, „Plugarul”, Cig-Sălaj, semnalându-se diverse nereguli se hotărăște a se cere de organele de control, până când consiliile unităților să ia măsuri urgente.

Se aprobă adeziunea la uniune a b. pop. „Unirea”, Ciucul—Făgăraș, „Reg. Mihaî I”, Romul și „Gălașanul”, Galații Bistriței—Năsăud, „V. Brătianu, Beiuș, „Unirea”, și coop. „Beșimbăceana”, Oltet—Făgăraș, b. pop. „Dârloșana”, Dârloș, T.-Mare, Seceleana, Arpașul de sus, Făgăraș și „Ielodeana”, Iclod—Someș.

Se aprobă cererea dlui M. Sabău dela b. pop. „Nulturul”, Sălard—Bihor de a se recomanda Min. de finanțe spre a fi comisionat ca agent de urmărire pentru b. pop.

Se vizează cu modificări după vechile statute ca noi adoptate de b. pop. „Tășnădeana”, Tășnad, „Munca”, Hușeni, „Periceicul”, Pericei—Sălaj, „Petrovana”, Petrova—Maramureș, „V. Brătianu”, Beiuș, „Rebrișoara”, Rebrișoara—Năsăud, „Axente Sever”, Cricău—Alba și „Dealul cu brâu”, Hădăreni—Turda, fără modificări coop. „Avram Iancu”, Zlatna.

Se mai iau hotărâri și asupra altor chestiuni mai mărunte.

Comitetul Controlului. A ținut până acum trei ședințe: la 11 Aprilie, 9 Iulie și 20 Septembrie a. c., la care au participat: dlui judecător Vioreanu P. Ion, la toate, Gh. Rusu, la prima și cea din urmă și Ene Bota la a doua și cea din urmă.

S'a hotărât: 1) la șase procese amnistiate să se ceară direct instanței adjudecarea despăgubirilor și diverse amănunte de procedură.

S'a clasat cauza dela coop. „Traiana”, Hietur—T.-Mare, moștenitorii N. Colieru depunând suma.

B. p. „Mărul Roșu”, Iernut—T.-Mică. Pentru delapidarea preotului Laurențiu Nicoară de 663.988 amnestiată s'a hotărât urmărirea pe cale civilă și aplicat art. 150 l. coop. îndepărtare din coop. pe o perioadă de un an a celor vinovați.

B. pop. „Porolissum”, Zalău. Se aplică pedeapsa avertismentului cf. art. 150 l. coop. dlui președinte Pompeiu Tolea și întregului consiliu de administrație dela 25 Iunie 1930 pentru abuzuri și neglijențe. Sa va face o cămă mai urgentă inspecție amănunțită băncii.

Coop. forest. „Bradul”, Groși—Someș. Idem avertisment președintelui și consiliului de administrație și cenzorilor dela 14 Maiu 1930, făcându-se atenți asupra art. 147 l. coop. Se va face urgent inspecție coop. spre a se vedea dacă s'tau adus la îndeplinire obligațiunile dela insp. anterioară.

C. „Furtuna”, Jacobeni—Turda. Idem avertisment președintelui și tuturor conducătorilor, cenzorilor și funcționarilor coop. dela 8 Maiu 1930 pentru neglijențe și abuzuri, făcându-se atent consiliul as. art. 147 l. coop. spre a fi mai vigilenți și a aplica statutele și legea cu strictețe, mai ales în privința rudeniiilor oprite.

Importantă consfătuire cooperatistă la Săcele, jud. Brașov.

Pentru Duminică, 27 Iulie, după amiază, a fost convocată la banca populară „Săceleana” din Satulung-Săcele, o consfătuire a reprezentanților mișcării cooperative din județul Brașov.

Au răspuns la această chemare, mulți cooperatori, totuși numărul acestora putea fi mai mare ținându-se seama de importanța acestei mișcări în viața mai cu seamă a satelor românești.

Convocarea a fost făcută de Banca populară „Săceleana”, cea mai mare cooperativă de credit a județului Brașov și una din cele mai puternice din Ardeal.

Consfătuirea a fost condusă de dlul prof. dr. Victor Jinga, președintele Uniunii de cooperative „Ardealul” Cluj și președinte al Băncii populare „Săceleana”.

S'a deschis următoarea ordine de zi:

1. Cuprinsul și spiritul actualei legi a cooperației.
2. Rostul Uniunii în mișcarea cooperativă.

3. Situația și nevoile mișcării cooperative din jud. Brașov.
4. Concentrarea unităților cooperative din jud. Brașov și stabilirea razei lor de activitate.
5. Raporturile cu Banca Centrală cooperativă, scontarea portofoliului, chestiunea creditelor.
6. Cursurile cooperatiste de vară.
7. Contabilitatea și administrația cooperativelor.
8. Despre economiile mărunte.

Toate aceste puncte au fost susținute, expuse și lămurite de d. dr. V. Jinga; au participat activ la discuție mai cu seamă dnii prof. I. Tăraș, revizor școlar Gh. Fătuleț, Bărsan, Gh. Crișan, prof. Gh. Dragoș.

Actuala lege de organizare — spune dnul dr. V. Jinga — realizează afirmarea și impunerea celor trei mari principii atât de necesare mișcării noastre: descentralizarea, autonomia și senarațiunea atribuțiilor; dsa analizează aplicațiunea practică a acestor principii.

Uniunile provinciale, emanațiuni directe ale mișcării cooperative, se ocupă cu îndrumarea, controlul, organizarea și propaganda cooperativă. Deocamdată pentru Ardeal avem o singură Uniune, la Cluj. Nevoia unei acțiuni unitare în perioada de început a mișcării, cheltuielile necesare pentru întreținerea ei, precum și posibilitatea redusă de participare la speșele Uniunii a unităților, au impus crearea pentru întreg Ardealul a unei singure Uniuni, la Cluj, la care trebuie să adere și unitățile din regiunea V-a Brașov a Oficiului Național, desființată pe ziua de 1 Iulie a. c. Cooperatorii prezenți hotărâsc aderarea neîntârziată.

La 31 Dec. 1929 au funcționat în jud. Brașov 9 bănci populare cu un capital social de 2.436.958 lei, 1292 membrii, depuneri spre fructificare 4.195.408 lei, împrumuturi acordate lei 8.616.995, aceste bănci sunt răspândite și în satele din centrul și sudul județului, dela linia Vlădeni Tântari-Sâmpetru-Hărman spre nord nu este nici o bancă populară și nici altfel de cooperative și deci în această regiune este necesară propaganda și întemeierea de unități cooperative. La 15 Iulie a. c. erau înființate în județul nostru 15 bănci populare.

La 31 Dec. 1929 erau 14 cooperative de consum cu Lei 1.427.233 capital social, 2165 membrii. Aceste cooperative, în general, nu funcționează în condițiuni bune, unele din ele sunt în lichidare, altele o duc greu și abia câteva își implinesc menirea. Cauzele: lipsa de organizare comercială, de pregătire și de cinste a vânzătorilor și insuficiența capitalurilor.

Mai erau la 31 Dec. 1929, în județul Brașov, 5 Cooperative forestiere, (Zărnești, Codlea, Râșnov, Tohanul-vechiu, Vlădeni) a funcționat numai cea din Zărnești, celelalte deabia au început să lucreze anul acesta.

Mai erau încă o cooperativă agricolă (Râșnov) și o obște de arendare (Satulung), cari fac operațiuni puține.

Este necesar ca în jurul unităților existente (mai cu seamă băncii pop.) să se strângă și satele din apropiere, cari nu au asemenea cooperative. Lupta contra capitalismului puternic nu o pot da decât unitățile cooperative tari, bine conduse, cu fonduri mari. Cooperatorii stabilesc raza de influență a băncilor populare și cred că numai prin concentrarea puterilor cooperația poate câștiga izbânzi economice.

Banca Centrală cooperativă nu poate sprijini mișcarea în măsura nevoilor acesteia, din lipsa de fonduri eftine. Băncile populare să înlesnească, prin întreținerea unui portofoliu îngrijit, Băncii C. C. obținerea de credite de scont dela Banca Națională, prin urmare contractele pe credit personal trebuie scumolouite cu polițe, iar ipotecile să fie însoțite și de polițe, cu atât mai mult, cu cât atât ipotecile cât și polițele emise în favorul băncilor populare sunt scutite de timbre.

Intre 3—17 August a. c. se țin la Oradea-Mare cursuri cooperatiste pentru completarea pregătirii aceloră, cari lucrează în cooperație. Se recomandă fiecărei unități să trimită cel puțin o persoană; se ia notă de unitățile cari hotărâsc să trimită.

Cât privește contabilitatea și administrarea cooperativelor se socotește necesară angajarea unui contabil județean care, în schimbul unei contribuții

din partea fiecărei cooperative, să țină socotelile acestora a căror neîngrijire aduce totdeauna ruina unităților.

Privitor la **economile mărunte** se expune modalitatea practicării lor prin mijlocul casetelor făcute de bănci și distribuite mai cu seamă la copii și cu ajutorul timbrelor de economii, mijloace întrebuințate cu mult succes atât la noi cât în special în străinătate, rolul lor educativ fiind foarte mare.

Dezbaterile acestor importante chestiuni s'au făcut cu multă competență, însuflețire, atențiune și în spirit cooperatist. Asemenea consfătuiri folosesc mult mișcării cooperative; este de observat, că la astfel de întâlniri iau todeauna parte, în primul rând, cei mai de seamă cooperatori, cari reprezintă cele mai bune cooperative, și cooperativele sunt bune tocmai pentru că conducătorilor lor se interesează de problemele cooperatiste, cari se desbat în consfătuiri frumoase și folositoare cum a fost și cea dela Săcele, pentru organizarea căreia cooperatorii au adus vii mulțumiri dlui Jinga și Băncii populare „Săceleana”.

După consfătuire cooperatorii au luat o masă comună, la care cu multă voce bună a continuat discuția asupra feluritelor chestiuni cari interesează mișcarea. La masă au vorbit însuflețit d-ii I. V. Tăraș, Gh. Dragoș, Gh. Crișan, Gh. Fătuleț și dr. V. Jinga.

* * *

Propagandă cooperatistă în jud. Bihor. În ziua de 10 August a. c., Duminică, cu ocazia propagandei culturale făcută de o delegație a societății studenților români în comunele din preajma Beiușului, d. E. Bocu a vorbit despre cooperație.

Acest fapt îmbucurător relevă grija ce o poartă studențimea ridicării economice a satelor noastre, care numai prin cooperație se poate face.

* * *

Studenții la sate. Cercul studențesc „Țara Bârsei”, secția Cluj, continuând turneul de sezători la sate sub conducerea studentului Vasile Dan, a cercetat Duminică, 27 Iulie, a. c. satele Belim și Arini din județul Treiscaune. În primul sat parte din locuitori sunt Români maghiarizați, cari au participat în număr mare la sezătoare. Studenții și studentele au prestat un frumos program artistic și d. Profesor Gh. Dragoș a vorbit despre cooperație, cu căklură, atât în limba românească cât și în limba maghiară.

În ziua de 3 August acelaș cerc a ținut câte o sezătoare foarte reușită și populată în comuna Măeruș din jud. Brașov și Hăghic din jud. Treiscaune.

A vorbit în aceste comune despre rostul cooperației în viața satelor d. prof. dr. Victor Jinga; d. prof. Dragoș a vorbit atât despre cooperație cât și despre problema populației.

Legătura dintre cărturari și popor e necesară; tineretul să deprindă din vreme să înțeleagă nevoile lumii de jos. Prilejurile ca cele de mai sus trebuie create, ele folosesc atât unora cât și celorlalți.

* * *

DI inspector D. Cartianu a fost delegat de Oficiul național al cooperației să îndeplinească funcțiunea de director al Uniunii „Ardealul”.

Trimiteți neîntârziat abonamentul.

C R O N I C A

Știri din Țară

Inaugurarea cursurilor de vară pentru cooperatorii din Ardeal, Banat, Muntenia și Oltenia. Oficiul național al coop. române în continuarea programului său de muncă, ajutat de Uniunile de îndrumare și control ale mișcării cooperatiste din Muntenia, Oltenia, Ardeal și Banat, a organizat, pentru vara

Oficiul național al cooperației române în continuarea programului său de muncă, ajutat de Uniunile de îndrumare și control ale mișcării cooperatiste din Muntenia, Oltenia, Ardeal și Banat, a organizat, pentru vara anului curent, o serie de cursuri în vederea pregătirii, specializării și formării viitorilor conducători ai unităților cooperatiste.

Inaugurarea cursurilor dela Oradea, cari au durat dela 14-17 August s'a făcut în ziua de 3 August a. c. în prezența unui foarte însemnat număr de cooperatiști din cele patru provincii amintite.

Comitetul local de primire și organizare în frunte cu d. I. Tica, directorul federalei „Crișul” au depus o deosebită muncă pentru ca sărbătoarea aceasta a cooperației românești să rămână un eveniment pentru populația dela granița de vest a țării și mai ales în orașul care formează centrul cooperativelor maghiare de producție și consum, cunoscute sub numele de „Hangya” (Furnica).

Din **București** au sosit atât în vederea inaugurării cât și pentru predarea cursurilor dnii Gh. Dumitrescu-Bumbești, consilier superior, Th. Ionescu-Pășcani, subdirector general, Virgil Niculescu, director, Al. Ionescu, subdirector, D. Mândricel, Luca Paul și I. Corlat, inspectori generali. Regiunile și centrele de mai jos au fost reprezentate după cum urmează. **Timișoara:** d. Gh. Calmuc, inspector regional; **Cluj:** dnii I. Minea, insp. reg., dr. V. Jinga, președ. Uniunii de control, și Cartianu, insp.; **Arad:** dnii I. Moldoveanu din federală, Rusu, președ. băncii Pecica și Boariu, președ. cons. fed.; **Lugoj:** A. Constantinescu, dir. școlii de contabili; **Huedin:** Ilie Codreanu, sub insp. și protopop A. Munteanu; **Ludoșul de Mureș:** pr. Modrigan; **R.-Vâlcea:** pr. Ilie Popescu; **Plenița:** Milovan, etc. Numărul cursiștilor înscriși 125.

Serviciul religios s'a făcut la ora 11 în catedrala greco-orientală, la sfârșit luând cuvântul și binecuvântând activitatea protopopul Vasile Popovici.

Sedința festivă s'a ținut în sala cea mare a primăriei, arhiplină și în mijlocul unui mare entuziasm. Au vorbit primarul Oradei dl Aurel Lazar, dl general Eliade în numele armatei, protop. Vasile Popa în numele bisericii

greco-catolice, dl subprefect Oros în numele prefecturii, dl T. Ionescu-Paşcani, subdirector general al Oficiului național, dl inspector general Luca Paul, dl Coloman Garda, președintele societăților maghiare cooperative de consum și producție, și dl Gh. Dumitrescu-Bumbești, vechi cooperator și consilier al Oficiului național, care închide seria cuvântărilor.

Cu muzica militară în frunte cooperatorii au mers până la căminul studenților în drept, unde s'a servit banchetul la care au toastat dnii: Modrișan, Luca Paul, Jinga, Dumitrescu-Bumbești.

Pe drum cortegiul s'a oprit în fața casei naționale ovaționând pe fruntașii din Oradea-Mare cari oșiau toamai dela adunarea națională.

Episcopul Andrei Crișanul a salutat pe oaspeții adunați din toată țara și le-a explicat rostul adunării românești, ținută pentru a demonstra împotriva uneltirilor politicianilor maghiari.

D. Dumitrescu-Bumbești a răspuns arătând că românii de pretutindeni stau sufletește alături de frații ardeleni încurajându-i în acțiunile cu caracter patriotic.

Cursurile cooperatiste s'au deschis regulat în ziua de 4 Aug., fiind timp de 2 săptămâni cercetate cu mult interes de circa 125 cooperatori. În afară de cursuri s'au mai ținut conferințe de cătră dnii Galan și N. Petrașcu.

***

Adunarea extraordinară a Băncii Centrale Cooperative. La 22 Sept. a. c. s'a ținut adunarea generală extraordinară a Băncii Centrale Cooperative.

Au participat un număr însemnat de delegați ai unităților cooperative.

A prezidat dl prof. Cezar Partheniu, asistat de dl Ion Fianu, delegatul Min. agriculturii.

La ordinea de zi a figurat: modificarea unor articole din statut privitoare la majorarea numărului membrilor din consiliul de administrație și trecerea Băncii Centrale Cooperative la Ministerul agriculturii, următor noui legi a. cooperației.

Înainte de a se intra în ordinea de zi s'a cerut cuvântul de către unii delegați spre a vorbi în legătură cu administrarea creditelor.

Dl prof. Cezar Partheniu le-a atras atenția delegaților că nefiind încă biroul constituit nu li se poate da cuvântul.

În semn de protestare, acei delegați au părăsit sala de ședință.

S'a procedat la verificarea titlurilor delegaților prezenți, constatându-se că din 496 unități cu vârsăminte în regulă și-au trimis delegați 206 unități.

Dl prof. Cezar Partheniu constatând că din unitățile cu vârsăminte, sunt prezente mai mult de o treime, a declarat ședința deschisă.

Dl Jinga a cerut ca în comitetul de secont al sucursalelor B. C. C. să fie și un delegat al Uniunii de control.

S'a votat apoi trecerea Băncii Centrale Cooperative la Ministerul de agricultură și majorarea numărului membrilor în consiliu dela 9 la 11.

La orele 3 d. a., delegații au avut o consfătuire, privitoare la convenția dintre Ministerul de finanțe și Banca Centrală Cooperative.

Dl Cezar Partheniu expune mai întâi economia convenției și normele pentru aplicarea ei. Dsa a arătat apoi intențiile Băncii Centrale Cooperative, ca dobânzile la cooperative să nu depășească procentul de 12 la sută.

În acest scop s'a încheiat convenția cu Ministerul de finanțe referi-

tcare la portofoliul de 1.870.000.000 lei ce fusese scontat de fostele centrale la Banca Națională, și preluat de Stat în baza legii de stabilizare.

Acest portofoliu a fost încredințat de către Stat, spre încasare, Băncii Centrale Cooperative, cu drept de a-l utiliza timp de 15 ani în interesul cooperăției, plătind Statului o dobândă de 4 la sută și plasându-l prin federale și Bănci populare, astfel ca debitorii acestora să plătească numai 12 la sută.

Dsa arată că prin convenție Statul a cerut Băncii Centrale să ia măsuri pentru concentrarea unităților cooperative, astfel ca Băncile cari vor să primească credit ieftin să aibă cel puțin 1.500.000 lei fonduri proprii.

Acestor Bănci, s'a hotărât să li se dea de Centrala cooperativă bani cu 7 la sută.

Cooperativele de consum și de producție și consum vor primi banii cu 9 la sută. Prin federale banii se vor da tot cu 7 la sută.

Acest regim va fi provizoriu până la 1 Aprilie 1931 când se va institui regimul definitiv în urma unei largi consultări a masei cooperătorilor.

Au formulat propuneri dnii N. Cristescu, pâr. Andrei și pâr. Păunescu.

Dl I. Răducanu a arătat dezastrul la care a ajuns mișcarea cooperatistă în multe părți din lipsa mijloacelor și a unei bune conduceri de care suferă unitățile mici.

Dl Gr. Mladenatz, directorul general al Oficiului Național al Cooperăției, a expus politica pe care o urmărește această instituție.

În ce privește concentrarea cooperativeelor dsa este contra, oricărei formule rigide și preconizează o concentrare pe considerații locale.

Sistemul federalist — spune dsa — este de esența cooperăției, dar nici aci nu se poate adopta o formulă rigidă. Dsa se pronunță pentru federalizarea pe regiuni economice. Susține necesitatea federaledor cari să concucreze cu uniunile de control cu cari au legături organice și directe.

***

Ziua cooperăției (6 Iulie) în comuna Budila, jud. Brașov. Membrii cooperativei „România Nouă” adunați în biserică, după slujba Te-Deumului, au ascultat cuvântarea dlui preot despre însemnătatea zilei cooperăției internaționale, cu care ocazie s'a făcut o expunere clară și cu date precise asupra originii cooperăției de tot felul și toate gradele până la înființarea „Alianței Cooperative internaționale”, arătând numeric cooperatorii și cooperativele membre din țările afiliate acestei Alianțe, inclusiv țara noastră.

După ce arată celor prezenți rostul și foloasele cooperăției, îndemnându-i să mărească numărul cooperativeelor din comună, s'a adus hotărârea:

„Adunarea cooperătorilor salută din toată inima pe cooperatorii din întreaga lume și reînnoește mărturisirea sa de credință în puterea sistemului cooperativ, care unește în înțelegere frățească din punct de vedere economic pe toți membrii familiei omenești. Aprobă măsurile luate de Alianță pentru a împăca interesele producătorului și ale consumătorului, exprimându-și încrederea în izbânda idealurilor cooperative și'n pacea popoarelor prin puterea cooperăției”.

Revista noastră felicită pe cooperatorii din comuna Budila, județul Brașov, în frunte cu dl preot I. Curcubătă, pentru felul cum au înțeles să serbeze ziua cooperăției internaționale și Uniunea cooperativeelor „Ardealul” dă ca exemplu de cooperatori convinsi această frumoasă manifestație a cooperătorilor săteni, pentru a fi imitată pretutindeni.

***

Congresul regional al contabililor și funcționarilor cooperatori din Ardeal, ținut la Cluj în 7 Sept. a. c. Următor dezideratelor congresului gl.

al contabililor cooperatori ținut în Octombrie 1929 la București, — căruia Oficiul Național al Cooperăției Române i-a dat concursul său, — s'a instituit o comisie compusă din delegatul Oficiului, dl subdirect. general T. C. Ionescu-Pascani și dl dr. Adrian Dumitrescu-Bumbești, președintele corpului contabililor coop., spre a redacta anteproiectele de legi privitoare la organizarea corp. cont. coop. din România și la organizarea Casei generale de pensii, credit și ajutor mutual al funcționarilor din cooperăție.

În timpul lucrărilor acestei comisii, dl dr. Ad. D. Bumbești, dând la iveală o interesantă broșură „Problema personalului tehnic din cooperăție” care cuprinde o redactare personală a menționatei anteproiecte de legi, — spre a fi la îndemâna cooperatorilor, — s'a gândit și a procedat la organizarea a cinci congrese regionale a contabililor și funcționarilor din cooperăție, cu participarea și a celorlalți conducători de cooperative, pentru discuțarea și adaptarea acestor anteproiecte nevoilor ce le-au creat.

Aceste congrese, care au început la 17 August la Craiova, urmând apoi la 24 la Iași, 31 la București, 7 Septembrie la Cluj și ultimul la Galați în ziua de 14 Septembrie, au de scop, pe lângă cele arătate, luminarea cooperatorilor și delegarea referenților pentru congresul general din Noiembrie a. e. la București, unde se va da forma definitivă de către cooperatorii din toată țara, din care numai contabili titrați sunt peste 5000, a anteproiectelor amintite.

După acestea anteproiectele vor fi studiate de comisia instituită în 1929, consiliul general al cooperăției și depuse apoi pe birourile camerei, care va lufiera și pentru acești muncitori idealști pe terenul economiei naționale.

Congresul de Duminecă din Cluj, la care a participat peste 150 cooperatori din care 80 contabili titrați, a început la ora 10.30 a. m. în sala festivă a Prefecturii județului, care s'a oferit gratuit.

În asistență se observă dintre persoanele invitate la congres: Dnii prof. univ. Virgil Bărbaț, reprezentantul Universității din Cluj, Al. Ionescu direct. școlii sup. de comerț, directorul B. N. R. Cluj și personalul de inspecție al cooperativelor din Transilvania, convocați special pentru aceasta.

Deschiderea s'a făcut de dl președinte al C. C. Coop. dl dr. A. D. Bumbești, care, salutând pe congresiști și reprezentanții autorităților arată rostul congresului, menționând bucuria ce o simte ca vechiu cooperator în fața reprezentanților cooperăției din Transilvania, unde are credință că această mișcare de solidaritate economico-socială va putea în curând să se desvolte mai bine ca în orice altă parte a țării.

Dl prefect-substitut, motivând lipsa dlui Adam Popa, prefectul titular, salută congresul în numele județului și urează succes desbaterilor.

Reprezentantul Of. Naț. al Cooperăției Române, dl subdirector Naum, arată interesul pe care instituția de îndrumare și control îl poartă acestei mișcări, căreia îi va da concursul său nelimitat până la atingerea scopului final.

Dl profesor dr. V. Jinga, președintele Uniunii de cooperative „Ardealul” din Cluj, ca reprezentant al acestei instituțiuni ce cuprinde 18 județe din Transilvania, felicită pe dl dr. A. D. Bumbești pentru inițiativa și munca depusă la organizarea funcționarilor din cooperăție, care merită să fie răsplătiți pentru munca ce depun pentru organizarea economiei naționale de mâine, ce numai prin cooperăție se va putea naționaliza mai ales la sate. Dsa arată deosebirea între funcționarii comerciali, care depun o muncă reglementată și mulțumitor de plătită și apostolii funcționari din cooperăție, care nu numai că nu sunt plătiți în concordanță cu munca depusă fără orariu, dar dau dovadă de mult altruism în activitatea lor, așa cum trebuie să se lucreze în mișcarea cooperativă.

În numele regiunii a IV-a Cluj a O. N. C. R., dl inspector general I. G. Minea, relevând bucuria instituției ce reprezintă pentru organizarea funcționarilor cooperatori, pentru care Oficiul a făcut toate eforturile direct și prin organele sale, face comparație între sistemele economico-sociale în evoluția lor, cu repercursiuni asupra vieții sociale. Din rezultanta acestei

priviri reeșind că numai sistemul cooperativ poate fi de folos tuturor claselor sociale, prin frumoasele lui principii de echitate; arată că în primul rând contabilii cooperatori au datoria să lucreze la izbânda cooperăției, organizându-se.

Dă sfaturi să se discute în cadrul strict profesional și fără patimă sau orice aluziuni, după care mulțumind autorităților pentru concursul dat congresului, urează spor la muncă congresiștilor.

Un vechiu și convins cooperator, dl director general C. Popescu-Bălteni, foarte emoționat în fața cooperatorilor, dintre care a plecat nevoit nu de mult timp, declară că după frumoasele cuvinte, ale ante-vorbitorilor, dsa nu poate spune decât o poveste. Și arătând cu durere și convingere începutul cooperăției românești din vechea Românie, scoate în relief suflul curat și binevoitor al învățătorilor și preoților dela 1900 și după, când, cu concursul marelui îndrumător și conducător Spiru Haret, ministru al școalelor și conferențiarul său, inspectorul Gh. Dumitrescu-Bumbești, — actualul membru în consiliul general al cooperăției, — s'au pus bazele cooperăției de credit și s'a făcut legea specială din 1903, contra tuturor răuvoitorilor de atunci, străini ca și Români. Termină cu convingerea că societatea de mâine va fi cooperativă, cea de azi fiind sdruncinată și în decadență.

Din partea federaledor de cooperative, dl I. Modrigan, directorul federației „Zorile” din Ludoșul de Mureș, arată folosul ce aduc unităților contabilii din cooperăție și felul cum sunt priviți de conducătorii unităților de cooperative, cu care trebuie să conlucreze, pentru propășirea mișcării. Face aluzii la reorganizarea de astăzi a instituțiilor de credit cooperativ și speră că în curând cooperăția va fi bine organizată spre folosul economiei naționale.

Directorul Școlii de contabilitate și educației cooperatiste din Ludoș, dl subinspector Ciurescu, insistă asupra cooperăției înfăptuitoare, nu a vorbelor, sfătuind pe funcționarii să-și spuie cu energie păsurile, că numai astfel se pot concretiza doleanțele și câștiga anumite drepturi prin lege.

Pentru complectarea programului de dimineața dl dr. A. D. Bumbești președintele congresului face darea de seamă asupra activității C. C. Coop. dela congresul din Octomvrie 1929 și până astăzi.

Arată crizele prin care trece cooperăția astăzi, dsa, enumără soluțiile, la care mare parte de contribuție au funcționarii mișcării care trebuiesc organizați.

Dsa relevă concursul dat de O. N. C. R. acestei mișcări a contabililor cooperatori și este convins că printr'o perseverență în organizare, doleanțele drepte ale cooperatorilor salariați vor fi legiferate, oficialitatea de toate gradele și nuanțele arătând multă sollicitudine corpului cooperator.

Dl Bumbești dând indicații asupra normelor de discutat asupra ante-proiectelor de legi menționate și restului din programul de după amiază, încheie ședința de deschidere cu urări către M. S. Regele Carol al II-lea, la care congresiștii ovacionează îndelung.

Se citește apoi telegramele de supunere către Tron și de omagiu către dnii: Ministru Mihalache și directorul general al O. N. C. R. Gr. Mladenatz.

Festivitatea luând sfârșit la ora 1, congresiștii, în semn de amintire, fac un clișeu în fața localului Prefecturii, după care în corpore au mers la restaurantul „Lido”, unde au luat masa împreună.

După amiază la ora 3.30 a urmat partea doua a programului, cu desfășurarea propriu zisă a activității congresului, care a discutat cu deosebit interes și competență principiile celor două ante-proiecte de legi profesionale și s'a examinat în ansamblu situația tuturor funcționarilor din cooperăție.

După desemnarea referenților pentru congresul general din Noemvrie la București s'a citit următoarea moțiune a debaterilor, concretizându-se cele discutate de congres.

MOȚIUNE:

Contabilii și funcționarii cooperatori din Ardeal, întruniți în congres regional la Cluj, împreună cu conducătorii unităților cooperative, examinând situația personalului tehnic din cooperăție și cele două ante-proiecte

de lege prin care se propune spre soluționare organizarea corpului acestor funcționari și a Casei generale de pensii, credit și ajutor mutual, hotărâsc:

1. Organizarea unui corp general al tuturor contabililor și funcționarilor cooperatori cu secțiuni pe județe în baza principiilor cuprinse în anteproiectul respectiv.

2. Organizarea unei Case Generale de pensii, credit și ajutor mutual, care va funcționa pe lângă corpul central în baza normelor cuprinse în anteproiectul menționat.

3. Solicită sprijinul Oficiului Național al Cooperației pentru realizarea legală a acestor două organizații profesionale.

4. Desemnarea referenților pentru congresul general și întocmirea ordinii de zi a acestui congres, rămân în sarcina conducerii centrale a corpului.

La ora 7 și 1/2 dl. dr. A. D. Bumbești închide congresul cu satisfacția că tânăra mișcare cooperativă din Transilvania începe cu frumoase speranțe, lupta economico-socială, care are nevoie și de mult naționalism în această provincie a țării.

***

Congresul învățătorimii din 8 Sept. 1930 și problema cooperativelor școlare. Dl. C. Iordăchescu-Botoșani raportor la chestia cooperativelor școlare, spune că ideea cooperației, compromisă prin incapacitatea și reaua credință a conducătorilor și prin amestecul politicii, va fi reabilitată de învățători prin creșterea cooperativelor școlare. Pentru elevii școlilor primare de stat se cheltuese 350.000.000 lei anual pentru cărți și rechizite școlare, din cari 100.000.000 este câștigul librarului intermediar.

Or, ideea cooperativelor școlare se bazează pe înlăturarea acestui intermediar și întrebuințarea celor 100.000.000 în folosul obștesc.

Fiecare elev își va procura cărțile și rechizitele sub prețul de cost. Va progresa ideea cooperatistă și spiritul comercial se va desvolta în elevi; principiile școlii active vor avea câmp larg de aplicare prin practica contabilității și corespondenții comerciale.

Dar cooperativile școlare pot avea și o mare misiune culturală: ele vor fi agentul cultural, colportorul, mica librărie a satului unde copilul va găsi cărți potrivite, reviste pentru copii, iar adultului foi populare și cărți bine alese de învățător.

Dl. D. V. Toni: Problema cooperativelor școlare a fost supusă congresului, numai pentru că dl. prof. Costăchescu ministrul instrucțiunii inten-

Cetiți:

Important:

Industria și comerțul lemnului

din basinal Mureșului superior

de

Prof. Dr. AUREL GOCIMAN,

Conferențiar la Academia Comercială, Cluj.

Un volum de 356 pagini 16×24, Prețul Lei 300; comenzile se fac pe adresa de mai sus.

ționează să o legifereze. Noi însă nu concepem cooperativa școlară în scop comercial, ci ca un mijloc de solidarizare a copiilor și numai pentru a le forma educația în acest sens încă după băncile școlii, așa cum sunt în Franța unde funcționează admirabil peste 6000 de cooperative școlărești.

Credem însă că această chestiune trebuie bine studiată pentru un viitor congres, astfel că cer amânarea ei, ceea ce se aprobă.

Di Simionescu opinează că scopul cooperativelor să fie educativ iar nu comercial.

Di G. Rășcanu-Vaslui este de părere ca învățătorul să evite cât mai mult pentru prestigiul lui personal, însărcinările bănești, el rămânând numai îndrumător.

***

Șomajul (lipsiții de lucru) în România. Dăm mai jos cifrele șomajului, publicate de Ministerul muncii, cari cuprind pe șomeurii cari s'au înscris la Inspectoratele muncii, inspectorate cari nu cuprind întreaga țară. Datele Ministerului sunt sub realitate. Trebuie să mai ținem seamă de faptul că muncitorii sindicalizați nu se înscriu în registrele oficiale ale șomajului. Cifrele excepțional de ridicate din anii 1928—7 se datorează în special alflului de țărani, mai cu seamă din Basarabia, din cauza recoltelor deficitare.

LUNILE	1928			1929			1930		
	Șomeuri			Șomeuri			Șomeuri		
	Total	Muncitori de sezon	Muncitori permanenți	Total	Muncitori de sezon	Muncitori permanenți	Total	Muncitori de sezon	Muncitori permanenți
Ianuarie	14476	6934	7542	77761	69119	8646	12622	4070	8552
Februarie	15915	7270	8645	65966	58970	6992	15588	4098	11490
Martie	19915	9289	10626	57791	53471	4320	13045	3534	9511
Aprilie	11657	8418	3239	38748	29697	9051	13045	3520	9525
Mai	10112	6196	3906	6819	1915	4904	25096	9202	15894
Iunie	9014	7056	1958	5849	696	5223	—	—	—
Iulie	16017	13352	2665	3909	1579	2330	—	—	—
August	29828	27314	2514	3714	1222	2492	—	—	—
Septembrie	61503	58364	3139	5171	2227	2944	—	—	—
Octombrie	66645	63612	3033	5481	434	5047	—	—	—
Noembrie	65856	60739	5126	6958	3477	3481	—	—	—
Decembrie	72144	67245	4899	6866	2088	4778	—	—	—
Total:	393081	335789	57292	285033	224895	60208	—	—	—
Media:	32757	27982	4447	23753	18741	5017	—	—	—

Din Streinătate.

Germania. În Germania din 52.559 cooperative, sunt aproape 41.000 cooperative agricole, dintre cari peste 22.000 de credit, 4586 de consumație și producție, 4574 lăptării și peste 11.000 felurite alte cooperative. Centrale sunt 130. Asociați sunt 9 milioane, din cari 3 $\frac{1}{2}$ milioane în cele agricole. Capitalul celor de credit e de circa 65 miliarde lei.

Tot în Germania mai sunt: 547 brutării cooperative, 308 cooperative de croitorie, 181 de cismărie, 193 instalații mecanice, 142 de eurelărie și tapițarie, 127 de tâmplărie și strungărie, 113 de măcelărie, 126 pictori de firme, 265 de zidari, 67 frizerii, 57 de împletit, 31 olării și 24 grădinării. Micii comercianți sunt uniți în 400 cooperative, unite într-o centrală.

Înmulțirea cooperativelor de măcelărie în Germania a fost în anii din urmă foarte mare. Numărul lor trece de 500, fiind unite în 14 centrale, cari la rândul lor s'au strâns într-o Centrală generală care se cheamă: „Societatea cooperativă națională de vânzarea animalelor”. În anul trecut s'au vândut animale în preț de peste 12.000 milioane lei. Asociații se leagă prin contract că vor vinde vitele prin cooperativă. Cu chipul acesta târgul de vite e mai bine de o treime în mâna cooperației.

***

Anglia. Partidul cooperativelor. Cooperatorii din Anglia și-au format partidul lor fără amestec cu partidele politice. Aproape jumătate din numărul cooperativelor (2,795.490 din 6 milioane) reprezentând 427 cooperative din 1374, s'au înscris în partid. Numărul de deputați al acestui partid e azi de trei ori mai mare ca la început. Acest partid nu este în dușmănie cu partidul politic laburist (al muncitorilor) englez, dar își are ființă deosebită și deosebit câmp de activitate.

***

Italia. Sunt 8400 cooperative și anume: 3333 de consumație, 1283 de producție și muncă cu 107 mii asociați, 424 pentru construirea de locuințe, 1276 lăptării, 93 pivniți pentru producția și vânzarea vinului și 58 de electricitate.

***

În Anglia s'au înscris în cooperativele de consum în cursul anului 1929 ca membri noi 493.174 familii, o dovadă de puterea de pătrundere a cooperației în Anglia. Cooperativele din Marea Britanie numără în total 6,378.309 membri, ceea ce face — dacă adăugăm și membri familiei — mai bine de jumătate din întreaga populație. Părțile sociale subscrise sunt de circa 85 miliarde lei. Deverul societăților cooperative în 1929 a fost de circa 170 miliarde lei, fiind cu 7,2% mai mare ca cel din anul anterior.

Produsele fabricate de industriile proprii au fost de ca. 30 miliarde lei. Personalul întrebuințat în cooperativele engleze a fost la sfârșitul anului 1929 de 181.610 persoane.

Aceste cifre denotă ce rol covârșitor joacă cooperația în Marea Britanie — o națiune comercială.

Pentru cooperația din Ardeal Școlile de contabili cooperatori din Ludoșul de Mureș și Lugoj pregătesc contabili pricepuți și cu simț cooperatist. Cooperativele să angajeze fiecare sau mai multe la un loc contabili absolvenți ai școlilor de mai sus. Fără administrație bună cooperativele nu pot trăi și nici propăși.